

ХРИСТИЯНКА

СПИСАНИЕ ЗА ХРИСТИЯНСКОТО СЕМЕЙСТВО

Къмъ абонатитѣ и читателитѣ.

По Божия милость, следъ излизането на още една книжка, „Християнка“ завършва III-та си годишнина и отъ м. априль т. г. започва IV годишнина. Трудно въобще върви у насъ издателството, но още по-трудно успѣва издателството на сериозна и най-вече религиозна книжнина: неприятности и хиляди препятствия по пътя му! А когато се започне работа безъ средства, безъ опитностъ въ борбата съ пречкитѣ, само помощта Божия е, която може да се справи съ всичко и да изведе работата на успѣшенъ край.

Ето защо ние казваме, че по милость Божия и само по милость Божия младото, току що започнало животъ Братство „Бѣлъ Кръстъ“, въпреки всички незгоди, препятствия и демонски козни, — отъ голѣми и малки, отъ свѣтски и църковни — успѣ да се справи съ издаването на „Християнка“ въ продължение на три години. И не само съ „Християнка“ Братството се справи. Съ силна въбра въ своята света задача и въ Божията помощ Братството отъ день на день все повече и повече разширява своята издателска религиозно просвѣтна работа. То издаде 40 разни № „Въбра и животъ“, като ги прѣстна въ повече отъ 300,000 ек-

земпляри, издаде 48 религиозни картини, прѣснати въ 480,000 екземпляра, издаде „Сътворенето на свѣта“ въ картини — въ 6,000 екземпляра и, насърчено отъ всичко това, то, почти безъ всѣкакви средства на ржце, се хвърли на голѣмъ рискъ — да издаде двѣ обемисти книги „Библия въ картини“ и „Жития на светиитѣ“ за м. януарий, както и „Православенъ молитвеникъ“. — И тукъ Братството успѣ. Книгитѣ отдавна вече излѣзоха, А това сж капитални книги, които по съдържание и обемъ сж гордостъ на Братството.

Но независимо отъ всички спжнки, които Братството имаше по тоя си пжтъ, една отъ голѣмитѣ спжнки бѣха — неприятноститѣ, които имаше то съ печатаритѣ, поради тѣхната нередовностъ. Въпреки договори, настоявания, молби, книгитѣ, както и „Християнка“ неможеха навременно да излизатъ. Всичко това натъкна Братството на мисълта, че ако то иска да има навременна и добра работа, ако иска още повече да я разшири, трѣбва то да се снабди съ своя печатница и книговезница. И сега Братството събира сили, за да реализира тая своя мечта. То получи вече благоговението на Св. Синодъ за това и е въ преговори за

копуването на печатница. Съ Божията милостъ Братството е въ надежда, щото една отъ най-скорошнитѣ книжки на „Християнка“, както и „Житията на светиитѣ“, втория томъ, да печата вече въ печатницата на „Бълия Кръстъ“, а въ книго-везницата на сжщия да се подвързватъ всички томове, които подвързани се изписватъ отъ абонатитѣ. По тоя начинъ ще излѣзе, че сестритѣ на Братството не само лично ще разпространяватъ своитѣ издания между народа, и съ послито си слово ще го назидаватъ, но и сами, като славослагателки, подавачки, сгъвачки и книго-везки, ще печататъ и подвързватъ своитѣ издания.

Ей, Господи! благослови това дѣло, крепи го и увѣнчавай съ успѣхъ, като не вдигашъ Своята милостъ отъ него...

Но въ тоя пжтъ на работа Братството дири и съдействието на своитѣ редовни абонати и читатели. Три години вече, драги читатели, вие четете редовно изданията на Братството и следите усилията му. Между него и васъ вече е създадено духовно родство на идеи и усилия за работа на нивата Христова. Братството съ право Ви счита свои съработници. Ето защо, то често се обръща къмъ васъ съ своитѣ апели за съдействие или съ своитѣ изложения за положението и успѣха на усилията му. И сега то прави и едното и другото. То Ви даде изложение на своитѣ усилия, но то и апелира къмъ Васъ за съдействие. И то върва, че това съдействие вие ще му дадете.

Исканото съдействие се състои въ следното: вземете дѣлъ въ разпространението на изданията на Братството и предивсичко — на „Библия въ картини“ и „Жития на светиитѣ“. „Библия въ картини“ — това е единъ прекрасенъ албомъ, който съ своитѣ 142 картини, трѣбва да краси масата на всѣки християнски домъ. Съ своя пжкъ обяснителенъ текстъ тя е едно отлично пособие за разбиране и изучаване на Библията. Синодната Библия — тъй прекрасна и въ всѣко отношение безукоризнена, излѣзе. Всѣко християнско семейство трѣбва да я има и чете. Но за улеснение при нейното четене и изучаване „Библията въ картини“ е най-доброто пособие. Не по-маловажни сж за духовния животъ на християнина и „Жития на светиитѣ“. Тѣхното четене прави сигуренъ и истински преломъ въ живота на читателя къмъ идейното, духовното. Тѣ даватъ търсения смисълъ въ живота, внасятъ утеха и миръ въ душата. Тѣ сж истински учителъ за християнина. Въ последния отдѣлъ — Поща — на настоящата книжка ние помѣстваме писма на нѣколцина, които сж изпитали непосредствено влиянието на тия книги. Не е трудно и за всѣкиго да провѣри нашитѣ думи, стига само да прочете нѣколко листа отъ едната или отъ другата книги. Ето защо, ние апелираме къмъ Васъ: разпространявайте „Библия въ картини“ и „Жития на светиитѣ“.

На друго мѣсто въ настоящата книжка ние помѣстваме обявления за откриване подписка за записване абонати за IV год.

на „Християнка“.

Всички Вие, които сте били редовни абонати презъ изтеклитъ три години, не се скжпете да бждете такива и за въ бждаще. Съберете до сега изтеклитъ книжки на „Християнка“ въ едно, и вие ще видите, какъвъ голѣмъ томъ отъ 60 коли съ 960 страници съ най-разнообразно съдържание ви е тя дала за 120 лева! Никое списание и никоя друга книга не е тъй евтина и не може да ви даде това съдържание за такава цена. При наличността на своя печатница „Християнка“

значително ще се подобри въ всѣко отношение, както и въ редовното излизание.

Всички искаме засилване на църковната просвѣта, разширение на църковната книжнина. Но всичко това става, като всички съдействуваме, всички помагаме: едни ще печататъ, издаватъ и разпространяватъ, а други ще получаватъ и четатъ. Не се скжпете за сумитъ, които давате за църковна книжнина. Тия суми ви носятъ въ дома добъръ съветникъ, свѣтлина и топлина за въ живота.

ИЗЪ БЪЛГАРСКИ БАЛАДИ

МАЙКА

О, дево светейша,
Ти, обликъ тжжовенъ,
Смили се, о Майко,
На разпнатий Богъ!
Сърца нѣйде стенатъ!
О, вопълъ гробовенъ
Изъ нощния плѣсъкъ
На кървавъ потокъ!

Навънъ е тъй страшно,
Навънъ е тъй странно,
Блести неспокойно
Дълбокиятъ снягъ,
Звезди нѣйде слитагъ,
Безследъ, непрестанно;
О, жалостни майки
На братъ и на врагъ!

О, дѣво светейша,
Звезди нѣйде падатъ,
И майка една ли
Прислушва бѣди?

Сърца нѣйде гинатъ,
Умиращи страдатъ, —
Надъ моята рожба
Тамъ никой не бди!

Защо твоя погледъ
Замреженъ се свежда,
Кажми ми, о Майко,
Що става навънъ?
Зла орисъ ли жѣртва
На гибель отрежда?
Кажми ми, че всичко
Измама е, сънь.

Защо се извърща
Лика ти печаленъ?
Звезда ли се прѣсна
Надъ кървавъ порой?
Вънъ повикъ замира
И пискъъ страдаленъ,
Очи тамъ тъмнѣятъ,
И ето го — той!

Последни слова

Ржце къмъ Тебе сплитамъ
Въ покорность и молитва,
О, Боже Всемогъщи
На моята страна!
Прогледналъ рабъ зове Те
Предъ смъртъ и въ свята битва,
За пръвъ пжтъ Твойта близость
Той въ себе упозна!

Дозе духътъ размиренъ
Отеческа повеля,
Законъ стоящъ надъ всѣко
Добро, надъ всѣки гряхъ!
И примиренъ ще легна
На черната постеля,
Лъстителниятъ ужасъ
На мойта смъртъ разбрахъ.

Ти, Отче нашъ, вземи ни
Подъ Твоята закрила, —
Прссти на бранни братя,
Прости и на врага!
И низпосли въ сърцата
Лжчи отъ Твойта сила,
Безъ ропотъ да заспиме,
Завити отъ снѣга.

И въ часъ на жалъ последна,
Въ предсмъртнитъ умори,
Кога блуждаещъ погледъ
Затърси любенъ взоръ,
Очитъ ми тихъ ангелъ
Полека да притвори,
Да възнесе душата
Къмъ родния просторъ.

Геодоръ Траяновъ.

Дето ази и да ида...

(Музиката е възпроизведена на паметъ по Музика отъ прочутия нашъ старъ композиторъ Е. Маноловъ; възпроизведена по паметъ отъ А. Н-въ).

Умѣрено

де - то а - зи и да и - да, все - е се
и - ска ме - нѣ пакъ сѣл - юе - то аи да
ви - да де - е - то сѣмъ ро - де - аи
Всѣ - ко пакъ е ми - ло ме - нѣ, нѣ - ма
денъ и га - аи за - радъ не - го сѣна - сла - ве - не
да се ма - сѣл да - га да не ма - сѣл га - га

При вратата на царството.

(Стихотворение въ проза)

Есеннитѣ нощи сж тъй тъмни,
та ти се струва, че сж символъ
и напомка за вѣчната тъма —
смъртта.

Отворете презъ есенна нощъ
прозора: гжста, плътна тъм -
нина стои тамъ, задъ прозо -
рѣца, безъ да се помръдва,
безъ да се пронизва, безъ да
се разтревсхва нито отъ едно
трептение на свѣтлината. Въ
такива нощи бавно умира зе -
мята и нѣкжде далечъ шумо -
лятъ крачкитѣ на приближа -
ващата се зима. . .

Но презъ време на пълно -
луние тоя гробенъ мракъ става

по рѣдкъ. Луната слабо брезди
срѣдъ есеннитѣ облаци, — и
надъ гроба на природата блѣ -
щука като че ли обещание на
нова свѣтлина и новъ животъ.
И изникватъ призрачни, фан -
тастични картини, подобни на
видения.

Еднажъ азъ дълго ходихъ въ
такава нощъ по пустинна алея.
Луната бѣше излѣзла изъ обла -
цитѣ и странно ги освѣтляваше
отзадъ. Облацитѣ, които бѣха
надъ луната, образуваха гра -
мадна пукнатина, като се раздѣ -
ляха на черни маси на дѣсно и
лѣво. Яви се нѣщо, подобно

на голѣма лазурна пещера въ тъмна и страшна черна грамада.

Азъ дълго гледахъ на това красиво зрелище. Фантазията рисувахе цѣла верига отъ вълшебни образи, които се роеха срѣдъ свѣтлитѣ перести вълни на облачната пещера.

А следъ това, когато въ тая нощъ заспахъ, азъ видѣхъ чуденъ снь.

Азъ бѣхъ беденъ и изморенъ пжтникъ, объркалъ се изъ мрачната равнина на свѣта, скритъ отъ мене отъ смъртта. Но ето мракътъ се разнесе, и азъ видѣхъ сияеще Царство, небесата на което нѣмаха край.

Тамъ отъ лазурнитѣ стръмнини падаха свѣткащи водопади, приличащи на лжчитѣ на бѣгащия слънчевъ лжчъ. По стръмнинитѣ растѣха цвѣта и дървета, непознати за земния погледъ. И далечъ въ висината се губѣше свѣтълъ пжтъ, по който вървѣха свѣтли хора.

Кждето моитѣ погледи и да достигаха, навсѣкжде виждахъ красота. Азъ я виждахъ въ лицата на обожественитѣ хора, въ струитѣ на водопадитѣ, въ зеленината на невиджанитѣ растения, въ безкрайния просторъ на лазурното Царство. И красотата бѣше тъй животворна, тъй топла и разсмѣна, че азъ разбрахъ нейното тържество съ любовта. Разбрахъ азъ, че това именно е оная Любовь, въ името на която се блѣска на земята бедното, останало безъ кръвъ, човѣшко сърдце.

Азъ се доближихъ до границата на Царството и Пазачътъ ме попита:

— Обичалъ ли си ти нѣкого

тамъ, на земята, гдето нощта гаси огньоветѣ на любовта и дето е лека само умразата, а любовта е тежка, като кръстъ?

— Да, обичахъ! — отговорихъ азъ. — И тежкиятъ кръстъ на моята любовь азъ носихъ до последното мое издихание, като благодаряхъ за него сждбата; обичахъ моя кръстъ, обичахъ и болката на моята любовь. . .

— Плакалъ ли си ти за нѣкого презъ нощнитѣ часове. — Отново ме попита Пазачътъ. — Обземалъ ли те е страдалчески страхъ и грижа за обичанъ човѣкъ, когато го е нѣмало около тебе въ късна вечеръ? А когато безмълвната нощъ на земята е гледала въ очитѣ ти, притискалъ ли си се къмъ любимия и близкия човѣкъ отъ страхъ предъ неизвестното? Говорилъ ли си ти нему: „вѣрвай, че ние вѣчно ще любимъ единъ други и отново ще се срещнемъ задъ предѣлитѣ на болния, мрачния и несвършения животъ? . .“

— Да, да . . . — отговорихъ азъ съ сълзи. Защо ти ми споменувашъ за това, Пазачо? Азъ любихъ, азъ плакахъ, азъ се страхувахъ отъ неизвестното, азъ вѣрвахъ . . . И азъ обичахъ, плакахъ и вѣрвахъ само въ името на Любовта — и само заради нея . . . И когато духа на нощта за последенъ пжтъ ми затваряше очитѣ, азъ даже въ страшната слѣпота на моя последенъ часъ я видѣхъ . . . И когато изгаснаха всички звукове, азъ чувахъ нейния гласъ, който мене, вече безименния, викаше по име. . . И сега, когато настана великото *Всѣкого* и изчезнаха имената, граници-

тѣ и числата, — азъ помня и милото, по-раншно нейно име и всѣка граница на нейния милъ, по-раншенъ, далеченъ приветъ... И нѣма за мене животъ, нито свѣтлина безъ нея.

— Върви нататкъ! каза Пазача, разтваряйки предъ мене лазурнитѣ двери на Царството. — Върви и подай ржка... Тя е тукъ. . .

Б. Николовъ.

Смъртта на Иоана Кръстителя.

Нѣколко дни следъ кръщението на Исуса въ Иорданъ дойдоха двама войници. Тѣ не мислѣха да се кръщаватъ: тѣмъ бѣше заповѣдано да хванатъ проповѣдника и да го заведатъ въ Иерусалимъ при Ирода. Царѣтъ прие Иоана твърде милостиво и му каза:

— Азъ те повикахъ тукъ, тъй като чувахъ, че те наричатъ гласъ, викащъ въ пустинята.

— Мене ме наричатъ още Кръстителъ и Предтеча.

— Азъ сжщо искамъ да послушамъ твоята проповѣдь. Но изпърво опровергай всичко онова, което говорятъ твоитѣ врагове.

— Ако говорѣха само враговетѣ, азъ бихъ съумѣлъ да се оправдая.

— Тѣ твърдятъ, че ти безчестишъ Царя. Ти говоришъ, че азъ живѣя съ жената на брата си. Истина ли е това?

— Азъ не се отказвамъ отъ думитѣ си.

— Ти трѣбва да се отречешъ отъ тѣхъ.

— Господарю, — каза пророкътъ, — азъ дойдохъ при тебе, за да ги повторя. Да, ти живѣешъ съ жената на твоя братъ. Знаи, че се приближава Царството небесно. То ще донесе както помилване, тъй и осжждане. Откажи се отъ тая жена!

Иродъ побледнѣ отъ гнѣвъ. Какъ може да се осмѣли човѣкъ изъ простия народъ тъй да говори съ него? Неговитѣ царски уши не могатъ това да понесатъ, и той заповѣда да затворятъ Иоана въ тъмницата.

Но презъ нощта Иродъ сънува страшенъ сънъ. Той видѣ, какъ отъ назѣбенитѣ кули на Иерусалимскитѣ стени единъ следъ други летѣха камънитѣ въ дълбоката пропастъ; той видѣ пламъкъ, обхваналъ двореца и храма. Въ въздуха се разнасѣха вопли на безгранично отчаяние. Когато той се пробуди, нему дойдоха въ ума думитѣ: „Вие, които съ камъни избивате пророцитѣ!“ — Той твърдо реши да освободи Иоана.

Настѣпи деня на ражданието на Ирода. Той устрои голѣмо огощение, на което покани виднитѣ велможи на своето царство, тъй като съ всички сили се стараеше да заслужи тѣхното разположение. Той ликуваше, защото на празника се съгласи да присѣдствува Иродияда, жената на неговия братъ, и нейната красива дъщеря. Вечеръта девойката игра предъ Ирода. Нейната стройна, грандиозна фигура бѣше едва покрита съ лека материя, приложена съ златенъ поясъ. Иродъ е въ възторгъ. Той се приближи къмъ девойката, пре-

гърна я за врата и поднесе до устнитѣ ѹ чаша съ вино.

Тя не пи; а съ смѣхъ каза:

— О, мой повелителю! Ако азъ се допра съ устата си до твоята чаша, ще рече, че азъ ти разрешавамъ да пиешъ целувки отъ моитѣ устни. А тия, отъ никого не трогнати, рози сж предназначени за моя годеникъ.

— Кой се осмѣлява да бжде по-щастливъ отъ царя? — извикалъ Иродъ.

— Азъ още не съмъ решила това, — прошепна девойката. — Това ще бжде оня, отъ когото азъ утре ще получа най-рѣдкъ и цененъ подаръкъ.

— А ако го изпрати Иродъ?

Девойката погледна на него съ своитѣ черни миндалевидни очи. Тѣхниятъ блѣсъкъ опияни царя.

— О, колко ти си възхитителна! — шепнѣше той. — Искай отъ мене, каквото искашъ!

Но красавицата още отъ порано бѣше подготвена отъ майка си, кято на всѣка цена желаше да се избави отъ Иоана, тѣй като неговата грозна проповѣдь можеше да я раздѣли отъ Ирода.

— Азъ искамъ да ми дадешъ блюдото отъ твоята маса, — каза девойката.

— Какво блюдо?

— Ти трѣбва да ми изпратишъ особено ядене.

— Азъ не зная, какво ти желашъ?

— . . . Главата на Кръстителя!

Царьтъ разбра и, като се обърна, извика:

— Жестокость е името ти, жено!

Девойката почна да плаче.

— Азъ знаехъ това, — казваше тя. — Женитѣ за тебе сж сжщото, каквото сж полскитѣ цвѣта. Ти всѣкога си готовъ да откъснешъ цвѣтето и следъ това да го изсушишъ. А когато то овѣхне и се обърне на сѣно, изядатъ го ослитѣ. Оня човѣкъ, който се руга надъ тебе и надъ моята майка, ти обичашъ повече, отколкото мене.

— Не е истина. Всичко, което искашъ, ще бжде изпълнено, стига само той да подлежи на смъртъ.

— Оня, когото царьтъ обича, никога нѣма да бжде умъртвенъ! — извика девойката и изгуби чувство.

Иродъ я подкрепи и доближи до гърдитѣ си. Онова, което не можаха да сторятъ нейнитѣ думи, бѣше вече достигнато само отъ едно допиране. Сждбата на Кръстителя бѣше решена.

Разкошното угощение продължаваше. На маситѣ слагаха най-изтънчени яденета. Скъпото вино искри пушаше въ чашитѣ. При мраморнитѣ колни стоеха музикантитѣ. Подъ акомпанимента на арфитѣ тѣ възпѣваха царя. Иродъ стоеше между Иродията и нейната дъщеря. На главата му имаше вѣнецъ отъ червени рози. Той жадно пиеше виното. То даже се струеше по неговата рѣдка брада. Може би той, съ трепетъ очакваше появяването на последното блюдо? . . . Въ полунощ и него донесоха. То бѣше покрито съ бѣла покривка и виждаха се само златнитѣ, искусно изработени краища на блюдото. Иродъ се потресе отъ ужасъ и заповѣда да го пре-

дадатъ на дъщерята на Иродияда.

Бързо тя издигна бѣлата покривка . . . На блюдото имаше глава съ черни коси и дълга гжста брада. Червена кръвъ течеше отъ шията. Широко разтворенитѣ очи бѣха устремени къмъ девойката, която нежно бѣше се навела къмъ Ирода. Но ето че бледнитѣ уста

на главата се отвориха и промълвиха: „Приближава се Царството Божие! . . . Не ти добава да имашъ за жена братовата си жена!“

Ужасъ обхвана гоститѣ.

— Кой се осмѣли да стори това? — извикаха нѣкои отъ тѣхъ. — Това е главата на Кръстителя! Гласътъ му не млѣква даже и следъ смъртъта!..

Христосъ победи.

(Предание)

I.

Младиятъ центурионъ*) Валерий Краскъ току що бѣ се върналъ отъ обиколка на нощната охрана.

Изморенъ, той съ тежки крачки премина колоната на дома си и, като достигна до вътрешното помѣщение, тръшна се въ креслото отъ слонова костъ съ странични облегалъ въ видъ ва крилати орли.

Той хвърли отъ своята натегната глава косматия шлемъ и неволно се замисли. Въ мислитѣ си той прекара и дневната и нощната стражи при двореца, прекара и цѣлия раболепенъ духъ, който цари около „божествения цезарь“. Отвратително даже! . . .

Следъ това въ неговия мозъкъ се изправи ясниятъ, чудниятъ, прекрасниятъ, като пролѣтъ, ликъ на патрицианката Силвия, която той познава отъ детинство. Но защо тя сега е измѣнила своитѣ отношения къмъ него? Защо тя сега тъй упорито се отказва да стане негова жена? Защо? . . .

Да, ето що: тя не единъ пжтъ му говори, че нейниятъ учителъ не би благословилъ тя да стане негова

жена . . . Силвия е християнка . . . Но тя съвсемъ не се отказва отъ него. Тя само иска, щото и той да стане християнинъ.

„Не, — мислѣше си центурионътъ, — на мене, римския легионеръ, не прилича да бжда ученикъ на Оногова, Когото Пилатъ разпна! Старитѣ хора още помнятъ, за това. Наистина, чудни хора сж тия христиини: бѣгагъ отъ наслаждениата . . . Не, живѣй и се наслаждавай, докато сили държатъ, а после каквото ще да става“ . . .

На Валерия се стори, че нѣкой стои около него. Той искаше да стане и се пробуди.

Вече бѣше настѣпило утро.

Действително при входа на стаята стоеше неговиятъ старъ, любимъ робъ Линъ.

— Какво искашъ? — съ известна досада проговори Валерий, за гдето се прекжсна неговия сънъ.

Господарю! матрона*) Силвия Леонтина ти праща поздравъ и чрезъ своята робиня моли да ти се предадатъ тия таблички**).

*) Титла на видна римлянка.

**) Навосъчени дъски, върху които тогава пишели съ прѣчки и които замѣнявали сегашнитѣ наши писма.

*) Римски офицеръ отъ голѣмъ чинъ.

Линъ се поклони и предаде на Валерия дветѣ таблички. Следъ това той тихо излѣзе.

„Валерий! Ако си свободенъ, ела днесъ въ дома на патрицияната Домника Краскъ, твоя родственница. Азъ ще съмъ тамъ *Salve!****) *Силвия Леонтина*“.

Валерий сложи дветѣ таблички на мраморната масичка. Той се замисли.

Той бѣше строенъ, красивъ и силенъ мжжъ. Здравото загорѣло лице съ правилния римски профилъ и съ високо чело говорѣше за мощта на духа у тоя човѣкъ.

Най-после, той намисли: ще ида! Удари ржце, и веднага се появи Линъ, сѣкашъ израсте изъ земята.

— Пригответи ми ваната и пжт-нишката дреха!

Робътъ се поклони и безшумно изчезна.

II.

Римъ се събуждаше. По улицитѣ сновѣха търговцитѣ съ съестни продукти. Бързо вървѣха отряди римска войска. Гордо се движеха разкошнитѣ карети съ голѣмцигѣ.

На Валерия малко се падеше да върви. Кжщата на Домника бѣше наблизо до неговата.

Когато той се приближи къмъ тая кжща, робитѣ съ уважение го пропуснаха въ вестибюля. Тукъ, навѣрно вече предупредена, излѣзе Домника. Тя бѣше тайна християнка.

— Моя приветъ, Валерий. Да идемъ въ вжтрешното помѣщение.

Тя поведе гостенина презъ дългата колонада, въ края на която се намираше широка свѣтла стая безъ таванъ, както въ това време бѣше въ обичай у римлянитѣ. Намѣсто таванъ надъ цѣлата стая на

подвижни халки висѣше виолерово платно отъ тънка коприна.

Поради това цѣлата стая бѣше заляна съ мека, синкава свѣтлина, сѣкашъ бѣше нѣкоя планинска мѣстность въ тихъ вечеренъ часъ,

Да и цѣлата обстановка свидетелствуваше, че това е виденъ патрициански домъ.

Въ дълбочината на стаята, на ниско кресло съ чудна покривка, седѣше Силвия и внимателно държеше въ ржце нѣкакъвъ предметъ въ видъ на свитѣкъ.

— Моя приветъ, досточтима Силвио, — проговори Валерий. — Ти ме вика, и ето азъ съмъ тукъ.

— Приветъ и на тебе. Благодаря, че си дошълъ. Седни, Валерий. Помнишъ ли, азъ ти говорихъ, че тогава ще станатъ твоѣ жена. когато ти станешъ християнинъ... И ти ми обеща да станешъ християнинъ, ако... ако видишъ Христа! Ето Го Той! Погледни!

И Силвия падна на колѣне и разгъна платното съ трепереща отъ вълнение ржка.

На платното бѣше ликътъ на Спасителя.

Чуденъ, пѣленъ съ неземно страдание и въ сжщото време имащъ такова небесно величие и всеобемляща любовъ, че човѣку се иска да ридеа за безумния животъ, за хорската злоба... И тукъ сърдцето веднага пламна, като вечерня звѣзда на небето, отъ любовъ къмъ него, страдалеца за насъ, и... къмъ всички хора...

— Ето нашиятъ учителъ, нашиятъ Богъ! — повтори благоговѣйно съ очи, пълни съ свети сълзи, Силвия.

Валерий трепна съ цѣло тѣло и падна на колѣне.

— Ти, Господи, си мой Учителъ. Азъ, безъ самъ да зная, всѣкога Те търсихъ! Научи ме! Азъ съмъ

***) „Бжди здравъ“, — обичайно приветствие у римлянитѣ.

Твой рабъ! . . . Научи! . . .

И Валерий зариде . . .

Горделивиятъ римски суровъ легионеръ плака, като жена. Най-после, той стана.

Стойки на колѣне, Силвия се молѣше Христу, благодарѣше Му, че просвѣти Валерия. Следъ това тя се издигна и остави платното, като благоговѣйно го целуна.

Силвия! Азъ съмъ християнинъ. Кажи на вашия епископъ — нека ме кръсти. И ние съ тебе ще служимъ на Оногова, Който въ тоя часъ ме просвѣти . . . Но отъ кжде взе тоя чуденъ ликъ?

— Той ми е подаренъ отъ една християнка, а тя го е получила отъ патрициянката Вероника, която е живѣла още въ днитѣ на земния животъ на Христа. Тя е отрила съ съ това платно лицето на Божествения Страдалецъ, когаго Той отивалъ на Голгота. Това изображение, тъй чудесно отпечатано на платното, ти и видѣ, — съ любовъ разказа Силвия светото предание.

Валерий благоговѣйно слушаше.

III.

Жедната за зрелища тълпа все прииждаше и прииждаше на площада на „вѣчния градъ“.

— Християнитѣ — на лъзоветѣ! *Christianos ad leones!* — се носеше изъ тълпага.

Била сжщо хваната и хвърлена въ тъмницата и Силвия Леонтина. Утре ще я хвърлятъ на разкъсване отъ звѣроветѣ. Но това не я тревожеше. Тя знаеше, че Христосъ нѣма да я остави безпомощна въ фаталния мигъ, и съ твърдостъ отиваше на мъченизъ.

Нея я измъчваше само това, че Валерий не бѣше още успѣлъ да приеме кръщение, както и това, да не би гоненията, които сега сж въздигнати срещу християнитѣ, да го отклонятъ отъ Христа.

Да му помогне, да го укрепи. . .
Но съ какво?

Да, съ молитва . . .

И Силвия се молѣше

Циркътъ е пъленъ съ народъ. Скамейкитѣ сж наредени амфитеатрално. Цѣло море отъ глави. Въ центра е ложата на цезаря. Тукъ се тълпятъ сенаторитѣ, придворнитѣ, легионеритѣ.

Арената е още праздна. Задъ дебелата желѣзна врата се намиратъ разяренитѣ отъ гладъ звѣрове. Тѣхното реване се разнася по цѣлия циркъ.

На противната страна, сжщо задъ вратата, се намиратъ осжденитѣ на смъртъ християне,

Но ето цезарьтъ лениво развѣ съ ржка кърпата си.

На арената изблѣскаха една девица, облечена само съ туника. Тя бѣ сложила на кръсгъ ржцетѣ си и бѣ обърнала погледа си, пъленъ съ молба и любовъ, къмъ небето. Устнитѣ ѝ шепнѣха молитва.

Това бѣше Силвия.

Веднага пустнаха единъ Леопардъ. Жадно стрѣляйки съ очи, звѣрътъ се приближи къмъ своята жертва.

Изеднажъ се размърдаха редоветѣ около ложата на цезаря. Излѣзе единъ центурионъ и се хвърли на арената. Това бѣ Валерий Краскъ.

— Цезаре и вие римляне! Знайте, че и подъ желѣзната броня на легионера има мѣсто за гонения отъ васъ Христосъ! Азъ съмъ християнинъ!

Той хвана за ржка Силвия.

Звѣрътъ се хвърли върху имъ и, следъ минутна борба, на арената лежаха въ кръвъ две разкъсани тѣла.

Робитѣ бързо ги отнесоха и за-

сипаха съ пѣсъкъ следитѣ отъ кръвѣта.

А Римъ отново се готвѣше да гледа още други жертви, които той принасяше на своя развратъ и на своята ненаситна кръвожадность.

Лѣше се кръвта на мъченицитѣ, и съ нея се упиваше безжалостниятъ Римъ . . .

Валерий Краскъ не успѣ да приеме кръщение.

Мъченическиятъ край, това „кър-

ваво кръщение“ или „огнено“, споредъ израза на светитѣ отци, замѣниха за него водното кръщение.

Онова, което не можа да го съедини съ Силвия въ естествената любовъ, то го съедини въ любовта къмъ Христа, въ жертвата за Него, за Неговото учение, за Неговото дѣло.

Христосъ победи! . . .

Вас. Тарасовъ.

Преподобномъченикъ Онуфрій Габровски.

(Изъ моитѣ бележки)

Въ рѣцетѣ ми е една стара църковна книга: „Малое повечеріе“. Листовеѣ сж изцапани и обтънали въ киръ, мазноги и восъчни капки. Тая книга е употребявана толкова много, та ми се вижда чудно, какъ е изтраяла до сега. Листовеѣ сж станали чупливи. Азъ я прелиствамъ, като светиня. Даде ми я Н. В. П. архимандритъ Климентъ, игуменъ на Троянския манастиръ. Той твърди, че тая книга е била собственостъ на мъченикъ Онуфрій Габровски, който билъ братъ отъ Троянския манастиръ. Това ме озадачва. Въ всички житиета на

Мъченикъ Онуфрія се говори, че той е покаялъ се въ Атонъ.

Но пъкъ образа му въ църквата, строена 1835 година и изографирана въ 1849 г. и една стара полуизгнила икона, рисувана въ 1821 г., ме поставятъ въ недоумѣние. Св. Онуфрій е загиналъ 1818 год. на 4 януарий. Какъ така още въ 1821 г. да се знае, че той е мъченикъ и образа му да се поставя въ манастирската църква.

Трѣбва да провѣра щателно. Почнахъ. Азъ пакъ обръщамъ старата подвързана съ кожа книга. На първата корица, вътрешна страна, е написано:

СИЯ КНИГА НА МЪЧЕНИКА ОНУФРІЯ УЧЕНИКА
МОЙ ДАШКО ПРОИДИ НІКІНФОРЪ ТРОЯНСКОГО МОНАСТРЪ

„тази книга на мъченикъ Онуфрія, ученикъ Мой 1829 Иеромонахъ Никифоръ отъ Троянския манастиръ“, а на листъ 221 2-ра страница

има надписъ: „Онуфрія“.

Онуфрія

На последния листъ 1897 год. Игуменътъ на Троянския манастиръ Архимандритъ Макарий — 1906 г. собственоръчно написалъ: „Тази книга е останала отъ Священнодиакона Онуфрия Мученика“.

Но какъ е останала тукъ, когато той е посѣченъ на о. Хиосъ? Кога е станалъ монахъ и колко време е пребивавалъ въ Троянския манастиръ? На тия въпроси трѣбва да се отговори.

Намирамъ житията на светиитѣ отъ св. Димитъръ митрополитъ Ростовски и приложение жития на югославянскитѣ светии отъ Филарета Черниговски по превода на Н. Жекова, часть I, стр. 140. Въ приложение II за 4 януарий се празнува: „Страдание на Св. Преподобно Мъченика Онуфрия Габровски“. Филаретъ Черниговски направилъ препечатването отъ ръкописа на Атонския скитъ „Св. Предтеча“ — Атонски Патерикъ.

Въ Патерика се съобщава, че св. Онуфрий билъ роденъ въ Габрово отъ родители българи и се наричалъ Матей. Посещавалъ училището и се училъ добре. Следъ нѣкакво немирство баща му го наказалъ строго и, бидейки самолюбивъ и буенъ той се закаралъ, че ще се потурчи. При това негово изявление чули турци и тѣ поискали да превърнатъ заката му въ действителностъ. Безъ малко щѣлъ да бжде потурченъ, ала добри габровци християни го прокрили и той си останалъ християнинъ.

Когато Матей достигналъ зрѣла възраст, отстранилъ се отъ свѣта и заминалъ за Атонъ, дето се по-калугерилъ подъ името Манасия и билъ ръкоположенъ за Иеродяконъ. Той чувствувалъ силно тежината на старото си прегрѣшение при все, че усърдно и ревностно се

стремѣлъ къмъ духовно съвършенство и пълно забравяне на суетния свѣтъ. Обаче страхътъ, че Господъ ще се откаже отъ неговата душа, ако не принесе достойни плодове на пълно покаяние, му внушава да извърши кървавъ подвигъ. Преди да се реши на такъвъ подвигъ, той отишълъ при духовника Никифора и го молилъ да го приеме въ килията си, за да се подготви къмъ мъченичество. Следъ дългъ постъ и молитва, Манасий приелъ ангелски образъ (схима) и се преименувалъ на Онуфрий.

Следъ извършване на изпитанието, старецътъ Никифоръ проводилъ Онуфрия на островъ Хиосъ, за да извърши желанія подвигъ, като съ него изпратилъ опитния инокъ Григория.

Пътниците пристигнали на 29 декемврий 1817 год. въ о. Хиосъ. Тукъ Онуфрий прекаралъ седемъ дни въ постъ и молитва и не единъ пътъ приемалъ светитѣ таинства. На седмия день следъ единъ сънъ — видение, Преподобни Онуфрий се явилъ въ турското сждилище съ чалма на главата, която хвърлилъ на земята и стѣпкалъ.

— Какво правишъ братко? Това е свето нѣщо, вдигни го и го завий на главата си! — казалъ му младъ турчинъ. Св. Онуфрий отговорилъ:

— Да се нарича едно нищожно нѣщо светина, това е бегохулство...

Турцитѣ изтрѣпнали и извикали: — Смѣртъ на християнина.

Чиновникътъ турчинъ го отвелъ въ тъмницата и го оковалъ въ вериги, а единъ мохамеданинъ му ударилъ две плѣсници.

И Св. Онуфрий вмѣсто да се оскърби, казалъ:

— Благодаря за себе си и съ-желаявамъ за тебе.

Сждиитѣ решили да го заставятъ

да се откаже отъ вѣрата си и признае корана. Обаче, той отказалъ. Това озлобило турскитѣ сѣдии и тѣ решили да бжде умъртвенъ.

На 4 януарий ст. ст. 1818 год. присждата била изпълнена. Св. Онуфрий билъ посѣченъ и тѣлото му хвърлили въ морето, за да го не взематъ християнитѣ. Въ деня на посичането му той билъ на 32 години.

Въ Софийската Народна библиотека се намира ржкописното житие на св. Онуфрия (Габровски сборникъ отъ 1824 г. № 698). Въ това житие се повгаря всичко онова, намираще се въ Атонския Патерикъ и преведено отъ Филарета Черниговски съ изключение името на придружаващия го инокъ.

Въ Атонския патерикъ е казано, че Никифоръ наредилъ опитния инокъ Григорий да го придружи, а споредъ ржкописа тоя инокъ се наричалъ Акакий. Въ ржкописа е поправено и числото на годинитѣ му отъ 32 на 40, обаче това не ще да е вѣрно и ние ще възприемемъ казаното въ Атонския патерикъ.

Споредъ ржкописното житие св. Онуфрий билъ на 20 години, когато се закарналъ да се потурчи. Закарната направилъ въ сѣда. Това трѣбва да се приеме за вѣрно, като се има предъ видъ, че Габрово въ минало е било село, въ което не сж живѣли турци, та ако закарната е билъ произнесълъ у дома си или другаде, едва ли нѣкой щѣше да го чуе и веднага да взематъ мѣрки за потурчването. Но ако тая закарна е произнесълъ въ сѣда, дето е имало винаги турци, тѣ веднага сж искали да изпълнятъ мохамеданския обрядъ — обрѣзването.

*

Нека ни бжде позволено да се

отклонимъ за малко отъ занимаващия ни въпросъ.

Още 1765 год. въ Троянския манастиръ, който се ползувалъ съ голѣма известностъ по цѣлата турска империя, Ромжния и Русия, по съветитѣ на Паисия Велички, било открито първото монашеско училище. Учителъ станалъ Никола Върбановъ отъ Сопотъ. Той училъ монастирскитѣ послушници на четмо, писмо и църковно правило. Като негови ученици отъ това време сж биле схимонахъ Манасий и Спиридонъ Габровски, които следъ приемане на схимничеството (ангелски образъ) въ Атонъ ги виждаме вече като ученици, па може би и като помощници на Отца Паисия Велички, който основалъ въ 1863 г. Българо-Молдовска школа въ манастиря Драгомириа, а следъ войната между Русия и Турция, въ 1768, която завърши съ Кючукъ-кайнарджиския миръ въ 1774 год., Австрия заграби Буковина. Въ заробената територия остана и Паисиева манастиръ. Той биде принуденъ въ 1775 г., заедно съ всички свои ученици, да се пресели въ манастиря Сѣкуль. Тукъ станало тѣсно за 350-тѣ негови ученици и последователи и той въ 1779 г. раздѣлилъ манастиръ, говорящи молдовски и славянски, оставилъ първитѣ въ Сѣкуль, а заедно съ вторитѣ — българитѣ, се поселилъ въ манастира Нямца който се намира на нѣколко километра до гр. Яшъ.

Тукъ Иеромонахъ Спиридонъ Габровски написва своята „история о болгарскомъ народѣ слазенскомъ“, а Манасий своята книга „Ниль Сорский*“, което се вижда отъ факсимилето:

*) Ржкописа запазенъ въ Троянската монастирска библиотека.

Сна книжица нѣла сорскагѣ менѣ иног-
грѣшнаго схимонаха манасіа говствѣ-
ннаа здѣланнаа мойми прѣдами,
1786. года.

Въ книгата „Поученията на Кири-
ла архиепископа Иеросалимского*)
такъ съ ржката на Манасія е на-

писано, че той чакъ следъ двѣ го-
дини напусналъ монастыря Съкуль,
за да отиде при Паисія въ Нямца.

*) библ. № 29 стр. 2.

Сѣа книга асъ схимонаха манасіа
ѿ съкульскагѣ мръ принеся ѿ намцѣ
лѣто 1781:

Пакъ въ сжщата книга Манасій бележи, че е ѿ Троянския Монастирь.

Поменѣете рѣча божіа манасіа трѣшнаго ѿ трѣхъ мръ

Презъ 1794 год. Паисій умира
и съподвижницѣтѣ му бѣлгари
трѣбвадо да напуснатъ монастыря.

Манасій, Спиридонъ, вѣроятнѣ
и Висарионъ, бившъ ягуменъ на
„Николаевскаго Медвежаго мона-
стиря“, (родомъ ѿ гр. Сопоть)
дошли въ Троянския монастырь
още сжщата година. Манасій, като
схимникъ, заживѣлъ въ св. Никол-
ския скитъ, дето било пренесено,

училището, а Висарионъ въ скита
св. Иванъ Зеленишки. Отецъ Спи-
ридонъ заминалъ за Габрово. При
дожаждането си тукъ тѣ донесли
много ржкописни книги между ко-
ито и два голѣми сборници.

Отъ една бележка въ сжщата
книга на архиепископа Кирилла се
вижда, че въ 1802 год. Манасій е
вече старецъ на Иосифа — после
Иосифъ Соколски.

Иосифъ св. Николай
Послушникъ А. Ш. В.

старецъ мой папа Манасіа

Разсвѣта на Троянската школа е
именно по това време*) Напливътъ

*) За това ще пишемъ по-подроб-
но въ историята на Троянския мо-
настирь, която пишемъ.

ѿ ученици, които после ставатъ
монаси, е доста голѣмъ. Обаче,
малцина оставятъ имената си без-
смъртни.

Между тия ученици сж: Иосифъ

Соколски, после униятски архиепископъ, Каленикъ, отъ когото има запазенъ малкъ и изсяченъ ржкописъ**), Неофитъ Бозвели — първоизточника на борбитъ срещу

гръцкото духовенство; Рувимъ, Никифоръ, Максимъ и др. Предпоследнитъ двама сж добри калиграфи; тѣ сж автори на устава на Новоселския девически манастиръ.

Знаиъ буди всякому така укхпъ азъ. павси азъ
савровала рж. мнзи игоприложъ на споти никола
касугва задъжвномъ спасеніе 1808 януаріа 21

Знаиъ буди всякому така укхпъ сія кнѣга
мнзи мцѣ февруаріа игоприложъ нимнѣрѣ
пруджси на споти Николаи касугва задъж
внѣ мѣ спасеніе и родителъ мой
а за макаріа монахъ Габровала
1808 мцѣ януаріа днѣ 13

Все по това време тукъ се подвизава и Габровеца Макарий, който е пжтувалъ отъ село на село и огъ градъ, на градъ да събира помощи за манастиря и да кани поклонници. Това се вижда отъ много подарени книги по това време, между тия подарени два минея единия за м-цъ февруарій, а другия за м-цъ юній (записани въ монаст. библи. подъ № № 20 и 13) ни обърнаха вниманието съ направнитъ върху вътрешнитъ корйци бележки. И двете бѣлѣжки сж писани отъ ржката на Макарий.

Както се вижда отъ първата бележка, минея е подаренъ отъ Матей Дечовъ Габровала, или бждещия монахъ и иеродяконъ Манасій и св. мжченикъ Онуфрій.

Матей Дечовъ дошълъ еднажъ между люде, които сж се обрекли на служба Богу, остава за да изкупи своето прѣгрешение въ мла-

дини. Понеже всѣки, постжпилъ въ манастиря, най-първо трѣбва да бжде послушникъ при нѣкой отъ по възрастнитъ монаси, той си избралъ за старецъ енергичния Никифоръ. При пострижението му за монахъ кръсникъ му е билъ общоуважаваия учитель схимонахъ Манасій, чийто животъ, строго постнически и светъ, е могълъ да послужи на младия монахъ за подражание и напжтствие по пжтя къмъ душезното съвършенство.

Сега нека видимъ, кой е билъ негова „Старецъ“ — отецъ Никифоръ.

Това име отъ 1800 година до 1850 г. постоянно се преплита наредъ съ имената на другитъ монаси и изглежда, че неговия подвиженъ характеръ е донасялъ само добро за манастиря.

Въ една кондика за събиране помощи отъ 1808 год., наредъ съ красиво написаното име на „Мо-

**) Въ библиотеката манастирска.

нахъ Никифора“ се мъркатъ имената на Попъ Недя, Пенчо Димовъ и др. отъ Севлиево. Намъ бѣше нужно да провѣримъ дали отецъ Никифоръ е билъ нѣкога учителъ. Отъ старцитѣ въ монастыря, по предание, се помни, че не само „Дѣдо Никифоръ“, а и всички учени мжже отъ „онова“ време сж отивали да поучаватъ народа. По години тѣ не се връщали въ св. Троянска обитель. Освенъ това, тѣ били изпращани за духовници изъ страната и сжщевременно да събиратъ помощи за монастыря. Добрия успѣхъ се е дължилъ само на вѣщи и учени монаси, които съ своето познаване славянското богослужение сж влияли силно на дълбоко върващото българско население, потискано и ограбвано, не само отъ турскитѣ власти, а и отъ гръцкитѣ владѣици.

Въ книгата на В. Беязовъ: „Училище и училищни дейци въ Севлиево“, намираме на стр. 7 след-

ното: „около 1800—1810 година тукъ билъ нѣкой си калугеръ *Никифоръ* (к. зв.) отъ рилския манастиръ, който подпомогналъ отъ Попъ Недя отворилъ училище въ кжщата на последния . . . обаче, знае се, че при тоя калугеръ е училъ и псалтувалъ Попъ Пенчо Димовъ.“

Ние разполагаме съ единъ ржкописъ, намиращъ се въ Троянската манастирска библиотека, останалъ отъ Попъ Пенчо Димовъ или подарени отъ него на манастиря за „душевно негово спасение“. Отъ факсимилето, което даваме тукъ, се вижда, че Попъ Пенчо Димовъ, ржкоположенъ въ 1818 г., на 1816 год. преписалъ Александрията отъ Спаса Попъ Христовъ отъ Плѣвень. Спасъ попъ Христовъ билъ ученикъ тая година въ Троянския манастиръ, значи въ 1816 г. учителствующия Пенчо е дошълъ въ монастыря да се подготви за приемане свещенически санъ.

Въ книгата цюса нарича на име
Александриѣ и спѣсахъ ѣ азъ по
Пенчо Димовъ синъ ѣ спаса
попъ Христовъ синъ ѣ плѣвѣнъ
и кога чинте дарче отъ дая
прости согрѣшѣнїѣ то и погасъ
ѣ азъ по Пенчо на мѣста къ
Аѣіѣ и ѣа іѣнїѣ іѣѣ

За да дойде бждещия попъ Пенчо въ монастыря, трѣбвало е преди всичко познанство съ неговитѣ мо-

наси, а той се е познавалъ съ единъ отъ най-добритѣ и учени калугери, какъвто е билъ Никифоръ.

И ние сме длъжни да изпразимъ тая грѣшка на г. Беязова, който по спомени на стари люде твърди, че Никифоръ е билъ Рилски калугеръ. Рилци сж имали метохъ въ Севлиево, но Троянци сж били почти всѣкидневно въ Севлиево. То е на пѣтя имъ за Търново и Габрово, та често пѣти, изпращани по служба до Търновскитѣ митрополити, сж оставали за дълго въ града, както това се вижда отъ монастырската кондика, гдето града Севлиево сж своитѣ граждани, имената на които се мждрагъ тамъ, дава помощи за монастыря.

Попъ Пенчо билъ и добъръ книговезецъ. Той не е могълъ да научи това искусство, ако не е билъ въ Троянския монастырь, дето още отъ незапомнени времена имало богата книговезница (ние имаме сведения за нея отъ 1722 година) Книговезницата се е помѣщавала въ Скита св. Иванъ Зеленишки. Сега въ монастыря има много прибори и шарки — бронзови отъ тая книговезница).

Ние се отклонихме малко, но длъжностъ ни бѣше да проследимъ живота на Отца Никифора. Около 1830 год. въ една кондика за събиране помощи, като се изброяватъ монаситѣ отбелезано е името на иеромонаха Никифора, Рувима и Макария Габровеца, познайника ни отъ 1808 г. Тия имена се споменаватъ и въ 1850 г. отъ Папа Максимъ въ рѣкописъ № 1, листъ 60, стр. 2, като изброява монаситѣ намиращи се въ монастыря по време смъртта на проигумена Панарета. Но ние имаме единъ по-важенъ документъ — устава на Новоселския девически монастырь, който е писанъ въ 1837 г. въ св. Атонска гора отъ Никифора и Рувима, нераздѣлнитѣ другари още по-ограно. Въ 1849 г. когато Захарий

Христовъ изографисва църквата въ олтаря, изрисувалъ е и монастырското братство. Между почитенитѣ и заслужили на монастыря сж образитѣ и на Никифора и Рувима.

Въ единъ прологъ (№ 22 II на монастырската библиотека) намираме следната бележка:

Оукупихъ азъ поп Рувимъ оу стая горы атонскія за монастыра троянского на първаго моего метанія 1814 м-цъ септемврія 2 день.

На единъ листъ отъ друга книга, намираща се въ прологътъ е писано съ рѣката на Никифора:

Приносъ на братія отъ грѣшнаго Никифора сѣе книжицоу за душевно ми спасеніе отъ стая горы Атонскія. 1814 януарія 2 день.

Отъ тия бележки се вижда, че Никифоръ заедно съ своя нераздѣленъ другаръ попъ Рувима сж били въ 1814 г. още презъ януарий 2 день въ Атонъ. Може да се заключи, че тѣ сж пристигнали въ Атонъ къмъ края на 1813 год. Съ тѣхъ е дошълъ и младия вече иеродяконъ Манасій, или пъкъ сж бързали за коледнитѣ празници да бжде рѣкоположенъ за дяконъ въ Атонъ, което се е считало отъ монаситѣ за голѣма божествена милость. А като се вземе предвидъ, че Матей Дечовъ — се го виль за изкупление на своитѣ грѣхове, може да се допусне, че възвеждането му въ свещенодяконски чинъ е станало въ Атонъ.

Тукъ вече младия дяконъ Манасія е могълъ да се отдѣли на постъ и молитва подъ рѣководството на своя учитель и старецъ Никифора, който е можалъ да го подготви въ продължение на 4 години, за да извърши обещания кървавъ подвигъ, за да спаси ду-

шата си отъ своето прегръщение.

Интересно е обстоятелството, че въ 1829 год., когато Никифоръ се връща въ Троянския манастиръ и донася книгата „Малое повечерие“ на мъченика Онуфрия, въ старата църква вече се рисува образа му върху малка икона, а Иосифъ Соколски, който въ 1833 г. строи манастиръ въ Габровския балканъ, поставя на първо време между ликоветъ на светците и тоя на св. Онуфрия. Въ 1849 г. при изогрифисване на църквата въ Троянския манастиръ, строена въ 1835 г., Захари Христовъ иконописеца изографисва църквата и, по указания на братята, нарисувалъ и ликътъ на св. Онуфрия. Въ робскитъ години въ манастиря на 4 януарий сж се служили редовно служби за св. Онуфрия като братъ отъ Троянския манастиръ.

Мѣстото не ни позволява да разгледаме по-обстойно живота на св. Онуфрия и тоя на неговитъ ръководители, но затова пъкъ въ историята на Троянския манастиръ, която сме се заели да напишемъ, ще дадемъ житието му по Атонския патерикъ и по ръкописи отъ Габровския сборникъ.

Тия бележки ние даваме за читателитъ на сп. „Християнка“, за да видятъ какъ и отъ кои е билъ подготвенъ нашия св. мъченикъ Онуфрий за да приеме не само външенъ образъ (схема — строгъ монашески животъ), но и да се въведе до ранга на светците за вѣрата Христова чрезъ доброволното му отиване на кървавъ подвигъ, за който се готвилъ цѣли десетъ години въ строгъ постъ и молитви.

А имаме ли ние сега старци като Манасия, Никифора, които да ни ръководятъ въ доброто и да бждатъ последователи като св.

Онуфрия, за да се жертватъ съ пълно съзнание за извършване не само на своитъ вѣрски длъжности, а и длъжността си като граждани на нашата родина?

Кой може днесъ да се похвали, че е посочилъ правия пътъ на подрастващитъ поколения? Учители ли, свещеници ли или пъкъ злочинитъ партизани и общественици сж се погрижили, извънъ своя егоизъмъ, себелюбие и дребнави интереси, да отдѣлятъ време за напътзване на крехкитъ души на нашитъ деца.

Тъ съ напълнитъ на напълно обезвѣренитъ тѣлпи, безъ мисль, въ безпѣтица и неразбиране сж започнали да рушатъ, да събарятъ и разтърсватъ изъ основа гнилия и безсмисленъ отъ обезвѣряване общественъ животъ и да хвърлятъ родината ни въ хаоса на изтрѣблението и разрушението.

Кой се опита съ силата на примѣритъ, дадени намъ отъ великитъ мъченици на вѣра и народностъ, да имъ посочи не само тѣхнитъ дѣла на разрушението, а и пътя на спасението? — Никой? Жестоки сж сърдцата ни, защото сж обезвѣрни душитъ ни и ние клахме, бѣсихме, проливахме кръвь и превърнахме продажницитъ и незнаещитъ въ мъченици. И сега тѣ ще бждатъ по силни съ името на погинали. Тѣхнитъ прѣстѣпления, днесъ ще бждатъ престѣпления и утре, защото сж обезвѣрени. Тѣ сж въ безпѣтица и безсилни, сж да се отързатъ отъ безумието на своитъ пѣклени дѣла.

Кой е виновенъ за погубването на тѣхнитъ души? Не ние ли, които подпомогнахме съ дѣлата си тѣхното обезвѣряване? И ний ли трѣбва да седимъ съ скръстени ръце и наблюдаваме какъ провалата отваря зиналата си уста и

заедно съ тях ще погълне и насъ?

Трѣбва да се помогне на всички да се върнатъ по пътя за спасението и мирното развитие. Но ако се укажемъ негодни за такъвъ великъ подвигъ — да спасимъ цѣлия народъ отъ развращаещото влияние на обезвѣренитѣ тълпи, длъжностъ ни е да спасимъ поне тия, които не сж изгубили образъ човѣшки и не сж загубѣли отъ звѣрство душитѣ имъ.

Тѣ сж и между насъ и между другитѣ. И защото звѣрското чувство е наддѣляло надъ чувството ни за ближния и доброто на народа, ние се превръщаме на садисти, на прѣстѣпници, които ще трѣбва да понесатъ всичката отговорностъ на своитѣ дѣла.

Гибель ще сполети нашата родина, провалени сж душитѣ ни. Ние сме негодни за велики и до-

бри дѣла. Заложбитѣ въ душитѣ ни нѣматъ сжщността на идеализма, благородната амбиция, съревнуването и силната беззаветна пожертвувателностъ на мъченицитѣ за вѣрата ни народна и народната ни свобода.

Време е вече да върнемъ мисълта си къмъ спасителнитѣ и неизчерпаеми щерни на миналото. Оттамъ нека извадимъ свѣтлитѣ образи на народнитѣ ни будители, ръководители, борци и свѣтители и, поучавайки се по тяхнитѣ велики дѣла и подвизи, да тръгнемъ по пътя на истината и свѣтлината.

Свѣтътъ е широкъ, има поле за работа и нека работимъ. Отъ нашия трудъ ще се роди само благоденствие за окървавената ни родина.

Д. Кацевъ-Бурски

Д-ръ Б.

ЗА СПИРИТИЗМА

Въпреки широкото разпространение на науката всрѣдъ народнитѣ маси, въпреки усилията на най-добритѣ човѣшки умове да дадатъ обяснение на всички природни явления, — областта на неизвестното и таинственото е била и си остава още извънредно голѣма. Стремехтъ къмъ изясняване на това неизвестно, къмъ постигане и разбиране тайнитѣ на природата е билъ въ осно-

вата на човѣшкия исторически животъ. И днесъ областта на таинственото увлича хиляди просвѣтени и непросвѣтени умове и никакъ не е чудно, че често пѣти подъ булото на това „таинствено“ се криятъ най-нелепи и невежествени схващания за сжщината на нѣщата.

Презъ последнитѣ нѣколко години и у насъ се намѣрватъ хора, които се занимаватъ съ

тъй нареченитѣ „окултни“ науки, съ таинственото, неизвестното и се поддаватъ на всевъзможни внушения на разни хора, които сж намѣрили лесенъ начинъ за препитание съ разпространяване на окултната литература и чрезъ устроиване на разни беседи, сказки и сеанси по окултизма.

Нѣма съмнение, че да се стреми човѣкъ да изследва неизвестното, да проникне въ тайнитѣ на битието, да се занимава отъ гледището на научния интересъ даже съ „окултнитѣ“ науки, не е предосъдително, защото, изобщо, на тоя интересъ къмъ далечното и неизвестното се гради човѣшкиятъ прогресъ. Работата обаче, е тамъ, че у насъ, наредъ съ тоя стремежъ, живѣе и цѣпти въ страшенъ размѣръ невежеството и суевѣрието, които искатъ да си обяснятъ по-лесенъ начинъ таинственото, чрезъ сеанситѣ на окултизма. А пъкъ подобно нѣщо е голѣмо зло, отъ което трѣбва да бжде предпазено нашето общество съ всички средства, съ които разполага здравата мисль, Църквата и науката.

Да влѣзешъ въ връзка съ задгробния миръ, да проникнешъ въ тайната на живота, — ето едно примамливо желание за едно грамадно множество отъ хората. Тая връзка, споредъ вѣрванията и убежденията на хората, се е добила съ различни средства или се е пребѣгвало къмъ магията, къмъ помощта на различни магични, таинствени заклинания и сеанси, които се употребяватъ въ спяритизма.

Още отъ дълбока древность сѣществувалъ вѣрвание, че съ разни средства човѣкъ може да влѣзе въ връзка съ душата на умрѣлитѣ. Между езическитѣ народи, даже между най-културнитѣ отъ тѣхъ, сѣществувало не само вѣрванието, но е имало и специални учреждения, които чрезъ проникване въ таинственото сж предсказвали или пъкъ сж извиквали духоветѣ на умрѣлитѣ, за да кажатъ това което, е интересно въ даденъ случай живитѣ. Самитѣ религиозни вѣрвания на древнитѣ езичници сж давали основание да се мисли, че е възможно подобно общение между живи и умрѣли. Така напримѣръ, египтянитѣ сж вѣрвали, че душитѣ на хората следъ смъртта се преселватъ въ растенията и животнитѣ и че следъ дълго скитание и очистване отъ грѣховетѣ, тѣ най-послѣ пакъ ще могатъ да се върнатъ въ тѣлото. А щомъ душитѣ на хората се преселватъ и се намиратъ въ растенията и животнитѣ, не е трудно да се яви и другата мисль: че човѣкъ може да влиза въ сношения съ тѣхъ. Учението, вѣрванието въ преселението на душата е много разпространено средъ езическитѣ народи. Будизмътъ основава върху това преселяване на душитѣ учението си за спасението и наказанието, което наследява всѣки човѣкъ въ зависимостъ отъ живота, що води на земята. Ако животътъ е билъ праведенъ, благочестивъ, човѣкъ се спасява чрезъ по-висше прераждане до нирваната (вѣчния покой), ако ли пъкъ е

билъ грѣшенъ — душата на човѣка следъ смъртъта се преселва въ по-нисшитѣ и мръсни, нечисти сѣщества, докато отново се издигне и скѣса най-после веригата, която го свързва съ живота изобщо. А пъкъ древнитѣ гърци сж вѣрвали въ разни предсказания и сж имали предсказвачи — оракули. при които хората сж отивали да узнаватъ сѣдбата си. Древнитѣ евреи сжщо сж вѣрвали въ предсказанията, пъкъ не сж били чужди и на много суевѣрия, свързани съ тѣхъ. Макаръ и да е известно, че вълшебницитѣ сж били преследвани, царь Саулъ се обърналъ къмъ Лендорската вълшебница, за да узнае сѣдбата си, следъ като Богъ не му отговорилъ на запитването (1 кн. Царств. 28 — 29 гл.)

Преди десетки години у насъ бѣ почналъ да се развива голѣмъ интересъ къмъ спиртизма. Имаше специални издания, брошури, пъкъ и хора, които ходѣха да правятъ сеанси. До днешенъ день тоя интересъ не е ослабналъ. Дори може да се каже, че презъ тежкитѣ войни и следъ тѣхъ, увличанието отъ спиритизма е много голѣмо. Да не се забравя обаче, че значителна частъ отъ хората, които сж трѣгнали подиръ спиритизма, сж платили скѣпо за това си увлечение

На какво се гради туй увлечение? Защо тѣй често отъ спиритизма се увличатъ дори просвѣтени хора, които не би трѣбвало да се смѣтатъ за лекомислени?

На тоя въпросъ можемъ много лесно да си отговоримъ, стига само да си спомнимъ

какво сме изпитвали всѣки пѣтъ, било въ детинството си, било въ по-зрѣлата си възраст, когато е ставало дума за разни страшни, таинствени нѣща и сѣщества, за които сме чували да разправятъ по-старитѣ или пъкъ нѣкои, които ужъ сж виждали духове или видения... Разговорътъ дори за сънищата, особено когато тѣ сж странни, неизяснени, когато въ тѣхъ ние се докосваме до таинствени работи — дори тоя разговоръ създава у насъ едно напрегнато душевно състояние. А когато стане дума за видения, за духове и др. свръхестествени нѣща тогава сърдцето забива силно, въ ушитѣ започва да шуми, гласътъ ни се спира, преграква... Ний цѣли като че ли настрѣхваме. Трѣбва само нѣкъде да изтрополи нѣщо, за да се уплашимъ, да побледнѣемъ... Наистина, не върху всички е еднакво това въздействие на „таинственото“, неизвестното и приказката за духоветѣ, но тия, които сж съ по-чувствителни нерви или пъкъ съ по-буйна фантазия, веднага попадатъ подъ влияние на таинственото и страничното и вѣрватъ въ разни небивалици. И въ това нѣма нищо чудно. На човѣка е свойствено да се подава на влияние отъ таинственото, неизвестното. Въ селата и градоветѣ и сега има хора, които най-искрено вѣрватъ въ разни талѣсъми и други таинствени свръхестествени сѣщества.

Подобно напрегнато и таинствено настроение, както казахме, обхваща всѣкиго, щомъ стане дума за неизвестни свръхестествени работи. То още

повече се проявява тогава, когато и самата вънкашна обстановка способствува за това. Спиртизмът, за който става тука дума, най-вече способствува за създаване на подобно напрегнато нервно състояние и, поради това, разбира се, най-вече спомага за разстройството на нервната система.

Преди всичко, основната мисъл на спиртизма е тая, че човѣкъ може, при съдействие и посредничество на известни предмети и действия, да влиза въ общение съ душитѣ на умрѣлитѣ. Вече това обстоятелство, че човѣкъ може, споредъ спиртизма да разговаря съ духоветѣ, или да ги вижда е въ състояние да възбуди вълнение у всѣкиго, особено пъкъ когато ще може да види или да говори съ душата на близъкъ, любимъ човѣкъ. Като се вземе предъ видъ и това, че сеанса, при който се влиза въ общение съ духоветѣ става при много таинствена обстановка, можемъ да разберемъ, защо тъй силно се възбуждатъ нервитѣ на човѣка. Всѣки е изпиталъ влиянието на тъмнината нощемъ, или въ непозната стая както и таинствената мрачина на гората и всѣки знае, че и най-малкото неизяснено движение, шумъ образъ или друго нѣщо се превръща въ страховитостъ, а нервитѣ обикновено, сж до такава степенъ изпжнати, че кожата на човѣка настрѣхва. Много естествено: при подобно душевно и тѣлесно състояние, таинственото и неизвестното оказватъ извънредно силно влияние върху душата на човѣка.

За да влиза въ общение съ

духоветѣ, спиртизмътъ си служи съ следнитѣ средства. Взематъ една масичка, която обикновено бива лека, кржгла и безъ гвоздеи. Сеансътъ става нощно време, въ тъмна стая. Участницитѣ въ сеанса се нареджатъ около масичката и си слагатъ ржцетѣ върху нея. Ржцетѣ трѣбва да се допиратъ лекичко една до друга, съ малко разперени прѣсти, така, че тѣ представятъ една скачена верига, която никжде не се прекъсва. Всички мълчатъ. Други допирания до масичката, освенъ съ ржцетѣ, не се позволяватъ. Така мълчишката и съ сложени ржце върху масата седятъ дотогава, докогато всички участници не почувствуватъ едно треперене на ржцетѣ. Това е първия признакъ, че масичката е готова и че, следователно, тя е въ състояние да дава отговори на запитванията, или да извиква духоветѣ. Запитванията се задаватъ тихичко. Обикновено това върши медуумътъ, т. е. лицето, което устроява сеанситѣ, или пъкъ има привилегията и благоволенieto на духоветѣ да разговаря съ тѣхъ.

За тѣзи сеанси и за чудеситѣ около тѣхъ се разправятъ най-невѣроятни работи. Ако запитате участницитѣ въ тия сеанси, тѣ ще почнатъ сжщо съ прегракналъ гласъ да ви разправятъ разни чудесии. Пишущиятъ тия редове е билъ свидетелъ на такива „чудесии“ — явявания на разни духове и това, което ще чуете по-долу е истинско.

Въ едно познато на мене семейство, между гоститѣ често се повдигаше въпросъ за

спиритизма. Всѣки разправяше, какво е чель, чулъ или видѣлъ. Разправялъ съмъ и азъ, като съмъ се старалъ да дамъ научни обяснения на нѣкои явления, които не подлежатъ на съмнѣние (главно върху психичното състояние на участниците и следващите отъ него явления и др.). Нѣма съмнение, че се бѣ създадала благоприятна почва да се опита и на дѣло спиритизма. Така и стана. Една вечеръ, когато отидохъ въ това семейство, казаха ми, че младитѣ „си устроили сеансъ“. Пихъ чай и бързо отидохъ да ги дира — бѣха се затворили въ кабинета на стопанина. Тъмно е и тихо. Много внимателно отворихъ вратата и влѣзохъ. Никой не ме усети и забележа. Всички участници бѣха увлечени отъ сеанса. Скрѣстихъ ръце, облегнахъ се до вратата и чакахъ.. Мина се доста време въ таинствено мълчание. Бѣхъ поч-

налъ да губя търпение. Изведнажъ чувамъ тихъ гласъ. Нѣкой отъ участниците задава въпросъ на масичката и на извикания духъ. Масичката мълчи. Следъ малко време въпросътъ пакъ се повтаря... Масичката упорно мълчи... Чувамъ следъ това, че сжщиятъ гласъ говори тихо, но напрегнато: „тука има нѣкой по-силенъ медиумъ, който не позволява на масичката да се обади...“ Не се сдържахъ и казахъ съ малко присторенъ гласъ: „Не позволявамъ“... Въ сжщото време една отъ госпожиците, която бѣ тъкмо срещу мене, вдигна глава и извика: „Духъ! Духъ!“ — Следъ тоя викъ, който изплаши всички, та тѣ наскачаха слисани, госпожичата припадна. Оказа се, че на всички се привидѣло нѣщо, че това нѣщо е вѣроятно „духъ“. — Разбира се, скоро се изясни, че тоя страшенъ духъ бѣ пишуциятъ тия редове. (Следва)

Станимиръ Ст. Станимировъ.

Бележити български светии.

Преподобни Теодосий Търновски

Паметъта му се празнува на 17 февруарий

Преподобни Теодосий Търновски се родилъ около 1300 година въ столицата на Второто българско царство (което сжществувало отъ 1187 год. до 17 юлий 1393 година), гр. Велико Търново, намиращъ се на брѣга на р. Янтра. Историята не ни е запазила сведения за положение то на родителитѣ му въ обществото. Самъ той, както казва житиеписателятъ му — Цариградскиятъ патриархъ Калистъ — никога не говорѣлъ за отечеството си, за роди-

телитѣ и роднинитѣ си, страхувайки се да не би, като заговори за земното си отечество и за всичко свързано съ него, да намали любовта си къмъ небесното отечество, къмъ Бога, къмъ Когото били насочени всичкитѣ му мисли. Той, като чели, предпочиталъ да опечали родителитѣ си и всичко свързано съ тѣхъ, отколкото да отстъпи макаръ и най-малко отъ любовта си къмъ Бога. Само отецъ Паисий въ своята „Исторія Славянобол-

гарская“, завършена въ 1762 г., казва, че преподобни Теодосий билъ родомъ отъ Трново **Благороденъ и честенъ**“. При написването на своята история отецъ Паисий се е ползвалъ и отъ нѣкои стари български писмени паметници, които сега вече сж изчезнали, като или безследно сж изгубени, или пъкъ сж отнесени отъ нѣкого отъ многобройнитѣ посѣтителѣ на Светогорскитѣ манастири и еега оставатъ неизвестни и недостъпни за изследване. Не бива да се съмняваме, че думитѣ на отца Паисия „благороденъ и честенъ“ значатъ, че преп. Теодосий произлизълъ отъ родители, които били благородници, т. е. завземали въ държавата високо положение, били боляри; а по животъ били люди благонравни, добротворци, благочестиви, тъй че напълно заслужили названието **честни**, почитани и уважавани отъ всички свои съвременници. — Не ни сж известни и имената на родителитѣ на препод. Теодосия.

По всичко, обаче, личи, че още отъ детинството си преп. Теодосий е билъ възпитаванъ въ духа на Христовото спасително учение, билъ съ високи умствени дарби, които старателно сж били развивани и усъвършенствувани. Като имаме предъ видъ, че, особено въ онези отдалечени времена, бацитѣ, завзети съ държавната служба, или макаръ само съ грижитѣ си за храната на семействата си, съ занаята си, или съ търговията си, не сж могли да се занимаватъ особено много съ възпитанието на децата си, ще трѣбва да приемемъ, че и бащата на преп. Теодосия надали ще да е ималъ възможностъ достатъчно да се занимава съ възпитанието на сина си и да го поучава на истинитѣ на Христовото учение и че всички грижи за това сж били оставени на майка му, която,

за да го напжти въ това именно направление, по коего той тръгналъ и съ такъвъ успѣхъ слѣдвалъ, ще да е била жена съ дълбока, искрена вѣра въ Христа Спасителя, жена благочестива и съ голѣмъ умъ.

Не ни е известно и свѣтското (кръстното) имена на препод. Теодосия. Ние знаемъ само името му — Теодосий, — което той носилъ, когато билъ вече монахъ. Но това не е и не може да бжде неговото кръстно име, защото, както е известно, когато нѣкой стане монахъ, за да покаже, че скъсва всички връзки съ досегашния — свѣтския — животъ и заживѣва новъ, подвижнически животъ, той оставя, отказва се отъ кръстното си име и си избира ново име. Забележено е, че българскитѣ монаси обикновено си избиратъ имена, които се захващатъ съ сжщата буква, съ която се е захващало и кръстното имъ име. Ето защо можемъ да предположимъ, че кръстното име на преп. Теодосия е било Теодоръ.

Възпитанъ отъ благочестивата си и Христолобива майка въ духа на Христовото учение, строгъ ревнителъ на правото и справедливостта, малкиятъ Теодоръ не можалъ да се помири съ неправдата и несправедливостта, които въ онова време царили въ България и особно се хвърляли въ очитѣ на всѣкиго въ столицата не Българското царство, въ Велико Търново. Ето защо младиятъ Теодоръ, като си припомнилъ думитѣ на Христа Спасителя: „Който иска да върви следъ Мене, нека се отрече отъ себе си, да вземе кръста си и Ме последва“ (Мат. XVI, 24), решилъ да напусне свѣтския животъ и да се отдалечи въ манастиръ, дето да се грижи за спасението на душата си. Съ тази целъ той напусналъ бащиния си домъ, но не останалъ

въ Търново или въ околността му, дето имало доста манастири, а отишъл въ Видинъ. Въротно, младиятъ Теодоръ направилъ това не само за да бжде колкото е възможно по-далечъ отъ онѣзи, съ които досега билъ въ близки връзки, по-далечъ отъ съблазнѣта на нравствено изпадналата столица; а и за да се скрие отъ очитѣ на родителитѣ си и, въротно, най-вече отъ баща си, които, може би, биха се опитали да го отвърнатъ отъ намѣрението му да стане монахъ. Въ Видинъ малкиятъ Теодоръ не останалъ дълго време. Очевидно, тука той не е намиралъ онова, за което жадувала благочестивата му душа, не е намиралъ добъръ ръководителъ и такава уредба, каквато е желаялъ. Ето защо той малко време останалъ тука, а отишълъ та се поселилъ въ единъ манастиръ, който се намиралъ при града Арчаръ на брѣга на р. Дунавъ и билъ посветенъ на „Свети Николая“. Иовъ, тогавашниятъ игуменъ на арчарския манастиръ, мжжъ добродетеленъ и разуменъ, приелъ младия Теодоръ много добре и го приближилъ до себе си. Като го наблюдавалъ въ течението на нѣколко време, игуменътъ забележълъ, че новиятъ му ученикъ е украсенъ съ много дарби и че поради това следъ време ще стане великъ човѣкъ. За да го привърже по-силно и за винаги къмъ монастирския животъ, решилъ да го постриже въ монашество. Младиятъ Теодоръ, който съ тази именно цель напусналъ бащиния си домъ и постъпилъ въ манастира, не само че не се противилъ на желанието на игумена, който лично му билъ ръководителъ, а на драго сърдце приелъ поканата и не следъ много време билъ постриганъ. При постригването Теодоръ замѣнилъ кръстното си име съ ново, монашеско име, билъ нареченъ

Теодосий. И до това време Теодосий усърдно изпълнявалъ монастирскитѣ правила и заповѣдитѣ на по-старитѣ, а пъкъ сега той станалъ още по-усърденъ и на заповѣдитѣ на по-старитѣ захваналъ да гледа като на заповѣди Божии. „Постриженъ отъ Иова, казва патриархъ Калистъ, бившъ съученикъ на Теодосия и авторъ на едно отъ житиетата му, Теодосий билъ готовъ да вземе всѣко послушание“, всѣка възложена му работа. Игуменътъ, за да използува по-добре младия си ученикъ-монахъ, назначилъ го монастирски икономъ, възложилъ му да се грижи за нуждитѣ и потребноститѣ на манастира. И тая си дължностъ Теодосий изпълнявалъ усърдно, и сега неговото послушание и смирение били такива, какаквито не се забелѣзвали у никого отъ другитѣ монаси въ манастира. — Дълго време живѣлъ преподобни Теодосий въ арчарския манастиръ и тука подъ ръководството на игумена Иова се подвизавалъ, като често пжти се предавалъ на постъ и въздържание и напълно се свикналъ съ монашеския животъ. По едно време игуменътъ Иовъ умрѣлъ.

Преподобни Теодосий, като искалъ още повече да се усъвършенствува въ монашеския подвижнически животъ и като мислѣлъ, че въ другитѣ манастири ще може да види и научи още нѣкои нови черти отъ монашеския животъ, напусналъ арчарския манастиръ и дошълъ въ Търново, та се поселилъ въ тогавашния манастиръ „Св. Богородица“, който се намиралъ въ мѣстността, която поради многото манастири, които се намирали на нея, се наричала, а че и сега се нарича Света Гора и се намира на югъ отъ Търново. Трѣбва да мислимъ, че къмъ това време родите-

литъ на преп. Теодосия вече сж се били поминали, та между другото и това е съдействувало да се реши той да се върне въ околността на Търново. Иначе, той сигурно, не би дошълъ въ „Света Гора“, дето родителитъ му непремѣнно биха се срѣщнали съ него и, ако се не опитатъ да го уговорятъ да се възвърне въ свѣта, да напусне манастира, то поне биха го огорчили, като му изкажатъ скръбта си и огорчението си отъ постъпката му — напускането на бащиния домъ и дори на родния си градъ. — Добре билъ приетъ преподобни Теодосий и отъ братята, отъ монаситъ на манастира „Св. Богородица“; но тука той не останалъ дълго време, защото не намѣрилъ тука такъвъ човѣкъ, който да му бжде духовенъ ръководителъ. Влаченъ отъ ревностъ за високъ духовенъ животъ, той желаялъ да си намѣри такъвъ духовенъ наставникъ, който би го водилъ отъ усъвършенствуване къмъ все по-високо и по-високо религиозно-нравствено и умствено усъвършенствуване. И защото такъвъ ръководителъ не намѣрилъ въ търновскитъ манастири, той напусналъ „Света Гора“ и отишълъ та се поселилъ въ манастира въ Червенъ (близо до гр. Русе, на брѣга на р. Дунавъ). Като изучилъ живота и подвизитъ и на тукашнитъ монаси и като усвоилъ отъ тѣхъ онова, което води къмъ добродетелта, преп. Теодосий напусналъ и този манастиръ и отишълъ та се поселилъ въ Славенската планина (градътъ Сливенъ въ старо време се наричалъ Славенъ) въ манастира „Св. Богородица“, наричанъ Епикерневъ. Игуменътъ на този манастиръ, а сжщо

тѣй и братята-монаси приели преп. Теодосия много добре и той преживълъ тукъ доста дълго време, макаръ че и тука не намѣрилъ тѣкмо онова, за което жадувала душата му, не намѣрилъ ръководителъ по сърдцето си. И не е чудно! По онова време българскитъ манастири били твърде много западнали въ религиозно-нравствено и умствено отношение. „Бедни били откъмъ добродетели онѣзи подвижници, които по онова време живѣяли въ българскитъ манастири“, казва патриархъ Камистъ въ написаното отъ него житие на преподобни Теодосия.

Тежки времена преживѣвали тогава народитъ на Балканския полуостровъ, труденъ билъ животътъ, а особно въ Византийската империя. Въ Византийската империя по онова време често пѣти се явявали честолюбиви, жадни за властъ човѣци, понѣкога дори роднини на царствуващия императоръ, които пожелавали сами да станатъ императори. Разбира се, че византийскитъ императори се противопоставяли на такива честолюбци. Захващала се междусобна война. Онзи отъ двамата противници, който виждалъ, че не ще може да събере достатъчно войска, за да побѣди противника си, дирилъ помощъ вънъ отъ византийската империя. Има случаи, когато и българскитъ царе, сж били викани на помощъ и тѣ сж се намѣсвали съ войскитъ си въ вътрешнитъ, междусобнитъ борби въ Византия.

По онова време, когато живѣлъ преподобни Теодосий, цѣла Мала Азия била подъ властта на турцитъ. Византийцитъ започнали и тѣхъ да канятъ да дойдатъ въ земитъ

имъ, за да имъ помагатъ въ между-особнитъ имъ войни. И турцитъ съ готовностъ идвали, защото поканилиятъ ги имъ обѣщавалъ голѣми заплати и богата плячка. Като видѣли колко лошо е положението на Византийската империя, като видѣли, че нѣма кой да имъ пречи, нѣма кой да защитава населението отъ тѣхъ, турцитъ често, намѣсто да помогнатъ на оногава, който ги е повикалъ на помощъ, захващали да грабятъ византийскитъ градове и села. При единъ такъвъ случай турцитъ нападнали и на Атонския полуостровъ (Света Гора), дето имало, както и сега има, твърде много и богати манастири съ много братя-монаси. Голѣмъ брой отъ монаситъ, за да се спасятъ отъ звѣрствата на турцитъ, напуснали Света Гора и отишли та се поселили въ други мѣста, въ гори и въ планини. Между избѣгалиятъ отъ Света Гора монаси билъ и знаменитиятъ подвижникъ и ученъ монахъ Григорий Синаитъ. Като избѣгаль отъ Св. Гора, Григорий Синаитъ отишълъ та се поселилъ въ едно отстранено диво мѣсто на Сакаръ планина, или както тогава я наричали, Парория, на северъ отъ Одринъ, около тогавашната граница между Българското царство и Византийската империя. Скоро почналь да се разпространява слухъ за строгия животъ и великитъ подвизи на Григория Синаита и тѣзи слухове проникнали дори и въ България. Около Григория Синаита започнали да се събиратъ мнозина, които желали да се подвизаватъ подъ негово ръководство. И такива идвали не само отъ византийскитъ земи, а и изъ България. Чуль за Григория Синаита и преподобни Теодосий, който по онова време, както вече казахме, билъ

въ манастиря Епикерневъ въ Славенската планина, недалечъ отъ Сливенъ, и решилъ да отиде при него. Григорий Синаитъ съ радостъ посрещналь преподобни Теодосия и го приближилъ до себе си. Въ скоро време преп. Теодосий се убедилъ, че вече е намѣрилъ такъвъ наставникъ, какъвто напрасно търсилъ презъ всичкото време на досегшнитъ си скитания отъ манастиръ въ манастиръ. Денемъ и нощемъ сега той се поучавалъ на чиста вѣра и свещени заповѣди, които въздигатъ човѣшката душа на висока степенъ на съвършенство. Григорий Синаитъ, като видѣлъ съ каква ревностъ преподобни Теодосий се стреми да живѣе строгъ подвижнически животъ, преподавалъ му не само обикновенитъ правила за подвижнически животъ, но и правила за съзерцателенъ животъ.

За да видимъ какви поучения преподобни Теодосий научилъ отъ своя новъ учителъ и колко строгъ билъ спрѣмо себе си този учителъ, който е известенъ, главно, като наставникъ за съзерцателенъ животъ, нека преведемъ следното негово писмено наставление. „Познаване на душата си, пише той, азъ съмъ по-долу отъ всички човѣци, азъ съмъ земя и прахъ отъ краката имъ. Какъ да не считамъ себе си за най-нечестивъ измежду всички твари, които, както и по-рано, пребиваватъ въ своето естество, а пъкъ азъ се отдалечихъ отъ естеството си чрезъ безмърнитъ си беззакония? Наистина звѣроветъ и скотоветъ сж по-чисти отъ мене грѣшния; азъ съмъ по-долу отъ всичко и преди смъртта си лежа, хвърленъ въ ада. Кой не се съзнава искрено, че грѣшникътъ е нѣщо по-малко

отъ бѣсовѣтъ, като послушенъ тѣхенъ робъ, и поради това заедно съ тѣхъ е затворенъ въ бездната? Наистина, нѣщо по-лошо отъ бѣсовѣтъ е онзи, когото тѣ владѣятъ. Нещастна моя душо, ти заедно съ тѣхъ си наследвала безд-

ната. А пъкъ като преди смъртта си живѣя въ земята и въ ада, какъ мога да смѣя да се считамъ праведенъ? Не, азъ направихъ себе си нечистъ грѣшникъ, подобенъ на бѣсъ“.

Педагогически беседи

Православното християнско семейство.

Всички се оплакваме, че работитѣ сега вървятъ наопаки; всички викаме, че злото се шири все повече и повече. Но колко сж тия, които сж налучкали истинския и правия път за изправление и спасение на грозещата опасност? Едни се основаватъ на науката и нейнитѣ открития, други на искуството, трети на политиката, четвърти на комунизма и т. н. А живота си тече бързо и отнися съ себе си много жертви. Единственото спасение е да всадимъ християнскитѣ истини и принципи въ семейството. Само тогава, когато православното семейство при възпитанието на децата се ръководи отъ религиозно-нравственитѣ принципи, ще можемъ да очакваме по-добъръ и по-сносенъ животъ; защото само това възпи-

тание доставя на възпитаника вѣчното спасение и едновременно съ това принася временни и земни изгоди, като подобрява личния, семейния, обществения и държавния животъ. Възпитание, лишено отъ религия и моралъ, дава зли хора. Това ни доказва миналото: докато въ нашето семейство царѣше религиозно-нравственото възпитание, ние бѣхме много добре. А сега, когато въ нашето семейство не се помислюва дори за религиозно възпитание, виждаме раздоритѣ въ семейството; какъ децата наскърбяватъ родителитѣ си; какъ тъпчатъ и разкъсватъ семейнитѣ връзки (за тѣхъ — децата — семейнитѣ връзки сж глупости). И изъ срѣдата на тия именно деца излизатъ творцитѣ на общественитѣ и държавни бедствия. Ако имаме истински религиозно-нравствено възпи-

тани деца, нѣмаше нужда отъ създаването на толкова много закони, сѣдилища и затвори за престѣпниците. Ясна иллюстрация на горната мисълъ ни дава Ап. Павелъ въ посланието си до Тимотея, 1 посл. 1:9 и 10. Той казва следното:

„Законъ не бѣ положенъ за праведния, но за безаконникъ и непокорникъ, за нечестивия и грѣшникъ, за несправедливия и скверникъ, за отецубийцъ и майкоубийцъ, за челоукоубийцъ, за блудникъ, лѣжцъ, клетвопрестѣпникъ и за всичко друго що, е противно на здравето учение“.

Ето защо великъ дългъ се налага на всички, да работимъ въ това направление. Това ни повелява и ап. Павелъ, като казва: *„покорявайте се на вашитѣ наставници, защото тѣ божествуватъ за вашитѣ души“.* — Евр. 13:17. Но за да има явни и осезателни резултати, необходимо нужно е да се спазва що годе единъ редъ, като се започне съ по-лесно възприемчивото и достигнемъ до най-мѣжното. Трѣбва да се разбере единъ пѣтъ за винаги, че не просвѣтата само на единия разумъ ще облагороди човѣка, а когато се въздействува на човѣшката душа въ тритѣ ѣ прояви: ума, сърцето и волята. Съ други думи казано, трѣбва да създадемъ живи, дейни членове на Христовата църква, а не лицемѣри и горделивци. А реализирането му ще стане, когато е проникналъ въ всички прояви на семейния животъ духа на истинското Христово учение. Всички ние сме християни, обаче въ семейния ни животъ не се вижда, че

прилагаме Христовитѣ принципи; ние сме християни по име, а въ живота си се приближаваме къмъ езичниците. И ако св. Отци забранявали на християнската да встѣпва въ бракъ съ езичникъ главно, защото тя не може да си прави свободно молитвитѣ и кръстното знамение; то какво трѣбва да се каже сега за ония наши християнски семейства, които отъ редъ години не сѣ правили молитви въ домоветѣ си? Които сѣ забравили да се кръстятъ правилно? Които не сѣ причащавали дори повече отъ 20 години? Които не сѣ влизали въ Божия домъ, освенъ при свадбенъ или смъртенъ случай на свой близкъ?! . . .

Нужно е, значи, да започнемъ съ практическитѣ упѣтвания и наставления, за да можемъ постепенно да вкоренимъ въ всички прояви на семейния животъ Христовото учение, та като човѣкъ влѣзе въ едно православно семейство, веднага да усети, че лѣжа въ тая къща християнската любовъ, че е огряна и просвѣтнала съ християнскитѣ истини . . ., за да не могатъ да ни се казватъ думитѣ: „знаете, синйоре, по вънкашностъ, вие сте отъ тия, които се Богу молятъ, а въ дявола вѣрватъ“. — Отело, 1 д. 1 явл. — Това ще стане, когато се запознаемъ съ живота въ семейството на древнитѣ християни; защото св. Игнатий Богоносецъ (който е билъ ученикъ на св. ап. Иона Богослова) — казва: „невѣрующитѣ носятъ печата на свѣта, а вѣрующитѣ въ любовта носятъ печата на Бога Отца чрезъ Исуса Христа“. Такъвъ отпечатъкъ

носили на себе си всички християни презъ всички времена, но съ особена яркостъ и блъсъкъ го имали върющитѣ отъ първитѣ вѣкове. Той се отражавалъ на цѣлото имъ поведение, даже на най-проститѣ, обикновенитѣ отношения на тѣхния домашенъ животъ. И действително, нравствената чистота и светостъ сж прониквали въ всичкитѣ имъ възгледи, правила и чувства и оттукъ преминавали въ тѣхнитѣ обичаи, нрави и житейски нужди. Като първо видимо и най-осезателно забелезваще се явление въ домашния животъ на древнитѣ християни е силно развитото имъ молитвено настроение. Тѣ считали, че както не може да има истинска вѣра безъ дѣла, така не може да има истински християнски животъ безъ молитва.

Модата и жената

За жената областитѣ на действие сж ограничени. Нейното занимание: отглеждането на децата и редене кжщата, се съкращава, щомъ е на лице възможността да повѣритя грижи на наемни лица. Тя може тогава да разполага съ време и средства, за да се предаде на луксъ. Такава охолна жена прави много дрехи, съобразява се съ най-последната мода и съ това се надпреварва, какъ да се покаже по-богато и по-чудато облечена отъ другитѣ жени. Разбира се, че една добра християнка, разбирамъ жена съ сърдце и цѣломъдрие, ще бже умѣрена въ грижитѣ си за облеклото и ще посвети отъ времето си и средствата си за бла-

готворителностъ: грижи за културни блага, подпомагане чрезъ сътрудничество, хумани дружества и пр. Често много богати жени се носятъ най-скромно и се отдаватъ на народополезна работа. Но това, което за суетната жена съставлява забава, тѣй често виждаме да съставлява само целъ за повечето жени у насъ, които, стремейки се да стигатъ околнитѣ натруфени жени, вкарватъ мжжетѣ си въ дългове или нечестни спекули, или ако сами припечелватъ, иждивяватъ всичко за моди. И това слѣпо подражание у нашитѣ жени е стигнало до тамъ, че днесъ рѣдко се различаватъ на улицата по-външностъ дъщерята на министра отъ тази на разсилния. И колко често ставатъ падения само за хатѣра на модата!

И всичко това само отъ глупостъ! Защото онзи, който си избира другарка за живота, ще отбѣгва винаги разточителната жена. Защо тогава се труфи момата? — За да се хареса на разни франтове ли, които никога нѣматъ сериозни намѣрения къмъ нея? А жената? — За да съблазни чуждитѣ мжже? А защо ѝ е нужно това? — Затова, че тя се конти за улицата, а собствения си мжжъ посреща необлечена и не вчесана, съ завити книжки на коситѣ. Тя така слага трапезата, гощава мжжа си съ махленскитѣ куриози и клюки, и го лишава отъ красотата на домашното огнище. Имено ако една жена е кокетка, трѣбва да се тъкми за собствения си мжжъ, а не за улицата. Друго е оная же-

на, за която други работят. Но домакинята, която сама върши домакинството, прави престъпление спрямо дома си, ако се труфи само за улицата. А момата отблъсква сериозните кандидати и се подготвя за попрището на стара мома и върви по наклона, който води към падение.

Българката отстъпи от традициите на майка си. Скъмността, тоя най-ценен дар

на българката, днес е на изчезване, като че ли съблазънът на улицата влече към себе си толкова много жени и девизи, които, измъстяйки тежестта на везните, изпускат ценното и гонят вятара. Или да се изразим с думите на Евангелието, „свят вятър, за да поженят буря“, която ще ги замете към купещото с метата.

Р. Б.

Нашият печат за жената.

Жената преди Христа.

Източните народи мислели, че жената, въ противоположност на мъжа, е лишена от душа и няма да участва в бъдещия — задгробния живот, а поради това отказвали ѝ правото да посещава храмовете за удовлетворяване религиозните потребности. Отхвърлено, нечисто, противоположно на всичко добро същество, жената могла да заеме и действително заема най-угнетено положение въ семейството. Лишена дори от малки години от нежна родителска обич и добро възпитание, жената била предназначена да прекарва цялия си живот затворена въ харема съ неговата опияняваща обстановка от ин-

триги, сплетни и бездълии, при будното око на евнусите и нагледвачите. Поробването ѝ било пълно, като се начене от бащата и се свърши с братята и отдалечените роднини. Като орждие на съблазън и погибел, жената на изток не могла да има авторитета на майка, близост на мъжова съветница и значение на пълноправна господарка на своя дом; тя имала изключителна цел — да се явява средство за удовлетворяване грубите инстинкти на страстния жител на изток и да бъде производна сила. Твърде характерно рисува положението на източната жена един муслюмански мждрецъ. „Ако се намиращ, казва той, въ крайно затруднително положение и не

знаешъ, що да правишъ, събери приятелитъ си, нагости ги, изложи имъ цѣлата работа и постъпи така, както тѣ те посъветватъ. Ако нѣмашъ приятели, посъветвай се съ първия, когото срещнешъ, и изпълни неговия съветъ. Но, ако въ тая минута нѣмашъ около себе си нито приятели, нито мъже, съ които ти би могълъ да се посъветвашъ, тогава обстойно изложи всичко на своята жена, поискай нейния съветъ, изслушай търпеливо всичко, що тя ще ти каже, и направи съвършено обратното на онова, на което тя ще те посъветва". Обществено значение жената не могла да има въ сила на туй обстоятелство, че полигамията, закоренила се на изтокъ, поставяла ѝ изключително семейни цели отъ специфиченъ характеръ.

Въ Гърция въ доисторическитъ времена положението на жената било твърде високо, до колкото за това може да се сжди отъ съчиненията на Хомера; но това било въ онуй време, когато съществувалъ родовиятъ или патриархалниятъ животъ. Мжжетъ, съединени съ роднински връзки и подчинявайки се на указанията на природата, уважавали жената като майка, кърмачка и пазачка на домашното огнище. Но въ историческитъ времена ние сварваме жената и у найцивилизованитъ древни народи — гърцитъ и римлянитъ, далече не на високо положение. Поради развиване на господарствения животъ, за служение на който жената по своята физическа слабостъ не могла да бже полезна и въ който не

могла да вземе непосредствено участие, — естествено, тя трѣбвало да прекарва времето затворена въ *гинекея*. Нейна изключителна работа била да води домашното стопанство, да кърми децата, да нагледва робитѣ. Отстранена отъ всѣко участие въ обществения животъ, жената се разгледвала като същество, назначено за продължаване на човѣшкия родъ. Природата на жената се считала по-низка отъ оная на мъжа. „Благодаря на небето, казвалъ Платонъ, че съмъ роденъ човѣкъ, а не скотъ, — грѣкъ, а не варваринъ, — мъжъ а не жена“. „Женската душа, говорѣлъ сщиятъ философъ, стои по-долу отъ душата на мъжа, макаръ малко по-горе отъ душата на роба“.

Не по-хубаво, ако не по-лошо, положение заемала жената въ Римъ. Тукъ тя първоначално имала напълно господарствено значение, като произвоначка на членове за държавата и поради това нейното положение се опредѣляло чрезъ сурови юридически наредби, по които тя се явявала пълна собственост на бащата или мъжа. А когато отпаднали строгитъ форми на брака, жената изгубила онова достоинство и уважение, що имала по-рано. При оная лекостъ на разводитъ, що позволявала на матронитъ да броятъ годинитъ си не по консулитъ, а по мжжетъ, жената станала извънредно лекомислена, изгубила всѣка женска добродетель и станала куртизанка. Всички интереси на жената въ Римъ се съсредоточавали въ киченията, гизденията, въ въпро-

ситъ за най-хубавитъ косметични средства. Всички скромни римяни се възмущавали отъ тънките, ефирни копринени дрехи на матронитъ. Знатнитъ жени съвършено безцелно прекарвали живота; тѣ или се занимавали съ празни приказки въ банитъ — въ тия салони на тогавашното висше общество, — или въ театритъ се наслаждавали отъ безнравственитъ гръцки комедии, или пъкъ въ цирковетъ съ жедни очи гледали на кървавитъ зрелища, що привличали всички слоеве на обществото. Добродетелнитъ Лукреция и Корнелия отстъпили своето мѣсто на развратната Месалина и безчовѣчната Агрипина. Оттукъ и съвременитъ на такива жени писатели говорятъ за тѣхъ съ крайно пренебрегване и цинизъмъ. „Жената, говорѣлъ Сенека, е безстыдно животно и, ако само не се заемемъ съ нейното образование, азъ виждамъ въ нея дива тварь, неспособна да сдържа своитъ страсти“.

Така че, въ до-християнския свѣтъ положението на жената било твърде невисоко: нейната природа се считала по-долна отъ тая на мъжа, вследствие на което тя нѣмала равни съ мъжа права въ религиозния, семейния и общественя животъ и условията за развиване нейната самостоятелност били съвършено неблагоприятни.

А такъво ли е нейното положение въ християнството?

Жената у християнството.

Християнството, въпрѣки всички здравни религиозни учения и философски системи, обявило жената за човѣкъ и посо-

чило ония човѣшки права, които трѣбва да ѝ принадлежатъ презъ всички времена за правилно развиване на общественя и семейния животъ. Повиквайки всички хора, безъ разлика на тѣхната националностъ, възраст, полъ и социално положение, да повѣрватъ и нравствено се усъвършенствуватъ, християнството признало и жената за такъвъ сжщо пълноправенъ членъ на царството Божие или Църквата, както и мъжа (Гал. 3, 28; 4, 6—8).

Божествениятъ учителъ въ време на Своя земенъ животъ показвалъ, че жената обладава всички съвършенства на човѣшката природа, при което се явява напълно достойна за уважение. Спасителтъ възвисява унижения и отхвърленъ полъ съ онова нежно внимание, що Той оказвалъ на тѣхната чиста вѣра, съ онова чувство на свѣто снисхождение, що прощава грѣха при съзнаване неговата престѣпностъ, съ оная търпеливостъ, съ която научава жената на истинитъ на Своего божествено учение, и съ онова християнско милосърдие, що се изразява въ изцѣряване нейнитъ неджзи. Спасителтъ възвисява жената, като освѣтява съюза на мъжа и жената чрезъ благодатта на Св. Духа и му присвоява високонравствено значение, при което той се явява основанъ на свободно съгласие по любовъ и непринуждение. Иисусъ Христосъ, унищожавайки езическата полигамия, що така много унижавала жената, и отмѣнявайки ветхозаветното право на мъжетъ да се развеждатъ съ своитъ жени *по всяка вина*, научава първитъ

да гледатъ съ такъво сжщо уважение на другарката на своя животъ, съ каквото тѣ гледали до сега само на себе си. Християнството възвисява жената и прави нейното положение съ брака съвършено неприкосновено, съвършено независимо отъ всѣкакъвъ родъ външни условия, и само нарушаването свещенитѣ брачни права отъ една изъ странитѣ и студената ржка на смъртта могатъ да разкъсатъ ония тѣсни връзки, съ които сж съединени мъжътъ и жената. И ако всичкото достоинство на жената въ древния свѣтъ се опредѣляло отъ нейното брачно положение, което ѝ давало възможностъ да се явява продължавачка на човѣшкия родъ, то християнството усвоява на жената нравствено достоинство и независимо отъ нейното брачно живѣне съ мъжа; напротивъ — безбрачното състояние на жената, което доброволно се приема отъ нея за достигване нравствено съвършенство въ Христа, се признава за състояние високо, което трѣбва да внушава уважение къмъ подвижницата. Она низкъ възгледъ на жената, по който цѣлиятъ смисълъ на нейното сжществуване се опредѣлялъ отъ достоинствата на нейната физическа природа, се отхвърля отъ Спасителя, като нечисти отъ нравствена страна. Всѣки поглеждащъ на жена съ възжеление, т. е. възбуждащъ у себе си нечисти мисли чрезъ съзерцаване тѣлесната красота на жена, се признава за нарушителъ на седмата заповѣдь и се приравнява съ прелюбодейцитѣ, които нѣма да наследятъ цар-

ство Божие (Мат. 5, 28).

И колко чудни свети разкази съдържа въ себе си Новиятъ Заветъ, изображаващи отношенията на Исуса Христа къмъ женитѣ. Тукъ Той съ силата на Своето всемогъщество утешава нещастната майка — вдовица, изгубила своята едничка опора — сина (Лук. 7, 11—15); тамъ Той върви, съпровожданъ отъ сърдечнитѣ молби на скърбещата хананейнка, на която говори: „О, жено, велика е твоята вѣра; нека бжде, както ти желашъ“ (Мат. 15, 22—28); по нататъкъ Неговото безкрайно милосърдие цѣри простота, но дълбоковѣрваща и благочестива жена, която въ течение на 18 години страдала отъ схващане на членоветѣ (Лук. 13, 10—17); лѣкува кръвоточивата (Мат. 9, 20); прощава явната грѣшница, която лицемѣритѣ довели при Него (Иоан. 8, 3—11), прощава покаялата се блудница (Мат. 26, 10). Женитѣ се явяватъ въ числото на Христовитѣ последователи, усвояватъ Неговото учение еднакво съ мъжетѣ, отиватъ по дирѣ Него заедно съ своитѣ малки деца, за да не уронятъ ни една Негова дума, да не изгубятъ нито единъ нравственъ урокъ, доброволно гладуватъ въ пѣтешествия, и Спасителтъ, признавайки жената равноправна на мъжа въ усвояване религиозната истина, никога не я отстранява отъ кръга на Своитѣ слушатели и нито съ единъ намекъ не дава да се разбере, че тя е лишена отъ ония умствени способности, които има мъжътъ. Напротивъ — нерѣдко най-възвишенитѣ истини, като напр.: за значението

на евангелското учение, за живота на човѣка, за служението Богу съ духъ и истина, Иисусъ Христосъ съобщава на жена и, безъ да гледа на нейната видна непонятливостъ и недоумѣния, спокойно и последователно я довежда до усвояване оная истина, че Той е Богочовѣкътъ, възвестяващъ божествено откровение (Иоан. 4, 7—39). Въ семейството на Своя витански другаръ — Лазаря, Спасителятъ изказва онуй положение, споредъ което домакинскитѣ грижи и занятия не трѣбва да бждатъ изключително дѣло на жената, че има нѣщо по-висше за нея — това е именно грижата за своето религиозно-нравствено развитие, достигващо чрезъ съсредоточаване ума и сърдцето на божественото учение (Лук. 10, 38—40).

По такъвъ начинъ, положението и правата на жената по християнското учение до толкова се възвишаватъ надъ нейното минало, че между нейното положение вънъ отъ християнството и въ християнството нѣма нищо общо. Въ лицето на пресвета Дева жената заема такова високо положение, до което не могатъ вече да я издигнатъ всички еманципатори въ свѣта. Като получила всички общочовѣшки права, жената християнка се явила въ религиозно отношение предметъ на неизмѣнната любовъ на мъжа, вѣренъ другаръ въ неговия животъ, благожелателенъ неговъ искренъ съветникъ и помощникъ, — устроителка и душа на оная малѣкъ свѣтъ, който се нарича домъ, възпитателка и предметъ на уважение за своитѣ деца. Затова, именно,

историята ни представя ония величави, изпълнени съ високи нравствени достоинства, женски образи, каквито ние не виждаме въ древния свѣтъ: като напр: Лидия, Прискида, Фива Персида, равноап. Елена, св. Нина, Клотилда, Берта, Нона, Антуса, Моника и др. Ако християнската истина не тѣй бавно проникваше въ умоветѣ на хората — не само проститѣ, но и образованитѣ, — то жената не би била така унижена, както била до сега, и не би имало нужда да се подига въпросъ за нейнитѣ права. Тия права били провъзгласени отъ църквата отъ самото ѣ появяване въ свѣта. „Други сж законитѣ на цезаритѣ, други сж законитѣ на Христа — говори блаж. Иеронимъ; — друго предписалъ Папианъ, друго ни е предписалъ Павелъ. У тѣхъ (у езичниците) се правятъ послабвания въ нечестията на мъжетѣ; у насъ пъкъ, — що е непозволено за женитѣ, сжщото е непозволено и за мъжетѣ; и за еднитѣ и за другитѣ една и сжща обязаностъ се опредѣля подъ еднакво условие“. Тукъ, като въ зърно, се заключаватъ всички права, каквито само може да даде на жената истинската еманципация, понеже макаръ тукъ да се говори само за обязанности, но еднаквитѣ обязанности предполагатъ и еднакви права, и при това за двата пола се правятъ едни и сжщи ограничения. Ето защо, цѣлата работа на нашето време трѣбва да състои въ туй, щото да възстановимъ ония права, що сж дадени вече на жената отъ християнството, и да я поставимъ въ онуй положение, което и е указано отъ църквата.

Недоразумение.

... Върно е, че продължителното редовно, всъщност ежедневно отсъствие на жената от домакинството влияе неблагоприятно върху брака и децата; върно е, че жената трябва да се грижи за поддържането на домашната чистота, хигиена, да се грижи за възпитанието на малките и пр. Но всичко това значи ли, че жената трябва да се върне към някогашния затворен кжщен живот без всяко стремление към просвѣта, без всякакъв интерес към духовен и обществен живот, да прекарва цялото си време въ кжщи — въ спалнята, въ кухнята и въ пералнята? Тази ли е идеалната жена, която господа мъжете желаятъ да иматъ? Въ такова ли уничително положение тѣ желаятъ да виждатъ своите майки, съпруги, сестри и дъщери? Очевидно е, тукъ има някакво недоразумение.

Досегашното зависимо положение на жената е било таково, щото не трябва да се съжалява за него. Но пъкъ, от друга страна, не трябва и да се възхищавате от ония превзети млади жени, които отказватъ да изпълняватъ съществения си дългъ: да бждатъ съпруги, майки и домакини. Нито женско домашно робство — нито женска „слободия“. Ето къде трябва да се търси разрешението на трънливия въпросъ. И колкото по-рано и по-добре се разбере това от двѣтъ заинтересувани страни — и от мъжа и от жената — толкова по-добре ще бжде за самите тѣхъ, за семейния

животъ, за здравето и възпитанието на децата и изобщо за духовното здраве и мощъ на народа.

Бѣгството отъ материнство

... Ограничаването и отказването на жената да има деца, често пжти става причина за разторгване на брачните връзки между мъжа, който естествено се стреми да бжде баща, да види продълженъ своя родъ въ безкрайната верига на поколѣнията, и жената, която съзнателно се отказва отъ великото си естествено предназначение. Противоестественитѣ „бабешки“ или „научни“ средства, къмъ които прибѣгватъ нещастнитѣ умопомрачени или невежи жени, често пжти ставатъ причина за пълно разстройство на тѣхния организъмъ, за дълги и сериозни боледувания и даже на смъртъ. И най-после: съ искусствено ограничаване на раждаемостта си всѣка жена върши престѣпление не само предъ естественитѣ закони, а и предъ човѣчеството. Защото силата на едно семейство, на единъ народъ се гради най-вече на по-големия брой на здрави, отгледани деца, утрешни творци на култура и животъ.

Майки, вразумете се, не гасете слънцата, които носите въ себе си, не вършете грѣхъ предъ естеството и престѣпление предъ обществото! Не се отказвайте отъ деца, а, напротивъ, гордейте се съ тѣхъ!

Почитѣта къмъ родителитѣ.

... Все по-често и основателно родителитѣ почватъ да се оп-

лакватъ отъ липсата на синов-на почитъ къмъ тѣхъ отъ страна на децата имъ. Върху съвременната младежъ вѣе страшенъ духъ на независимостъ и бунтуване: семейнитѣ отношения почти не приличатъ вече на нѣкогашнитѣ . . .

Деветъ десети небрежността и незачитането на децата произлиза отъ известно занемаряване на домашното възпитание. И не ще се поколебая да кажа, че ако искаме да имаме деца, които да ни почитатъ, трѣбва по-рано да ги почитаме самитѣ ние . . .

Мжжътъ и жената — добро-волно или не — станаха и ставатъ обществено равни. За тоя напредѣкъ ние не трѣбва да скърбимъ, но отъ него произлиза едно голѣмо неудобство: разговоритѣ, които се водятъ на трапезата, тайнитѣ, които си довървяватъ взаимно, намецитѣ, които си правятъ, безъ да се стѣсняватъ, — всичко това се чува отъ внимателнитѣ и любопитни деца, които жадно ги схващатъ и поглъщатъ. Така децата, на които липсва още всѣки опитъ, започватъ отъ рано да се запознаватъ съ работи, които биха искали напълно да научатъ, и малко по малко привикватъ да дишатъ въ бащината кѣща една атмосфера на общностъ и другарство, които нѣматъ нищо общо съ синовната почитъ.

Да говоря ли за раздоритѣ и караницитѣ, които могатъ да избухнатъ между бащата и майката и на които децата ставатъ свидетели? Едно време бащата никога не си позволяваше да навиква и оскърбява майката предъ децата си: той

чакаше да остане насаме съ нея, за да не оскърби нейното достоинство предъ малкитѣ. Въ наши дни е тѣкмо наопѣки.

... Въ заключение азъ казвамъ, че малко сж основателни оплакванията на родителитѣ отъ липса на почитъ и уважение отъ страна на децата имъ, щомъ тѣ самитѣ не се почитатъ и уважаватъ взаимно. Непочитане и неуважаване има и отъ дветѣ страни и отговорни за това сж преди всичко родителитѣ. Тѣ трѣбва да се държатъ помежду си така, щото да не даватъ поводъ на децата си да намаляватъ почитѣта и уважението си къмъ тѣхъ, като се стараятъ винаги да имъ даватъ само добри примѣри.

Ще забележа още, че въ англосаксонскитѣ страни (Англия и Америка) родителитѣ се радватъ на по-голѣмо уважение, именно защото държатъ по-строго децата си и не си позволяватъ предъ тѣхъ никакви караници, грубости или волности.

Ж. О.

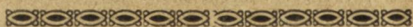
Разпространявайте:

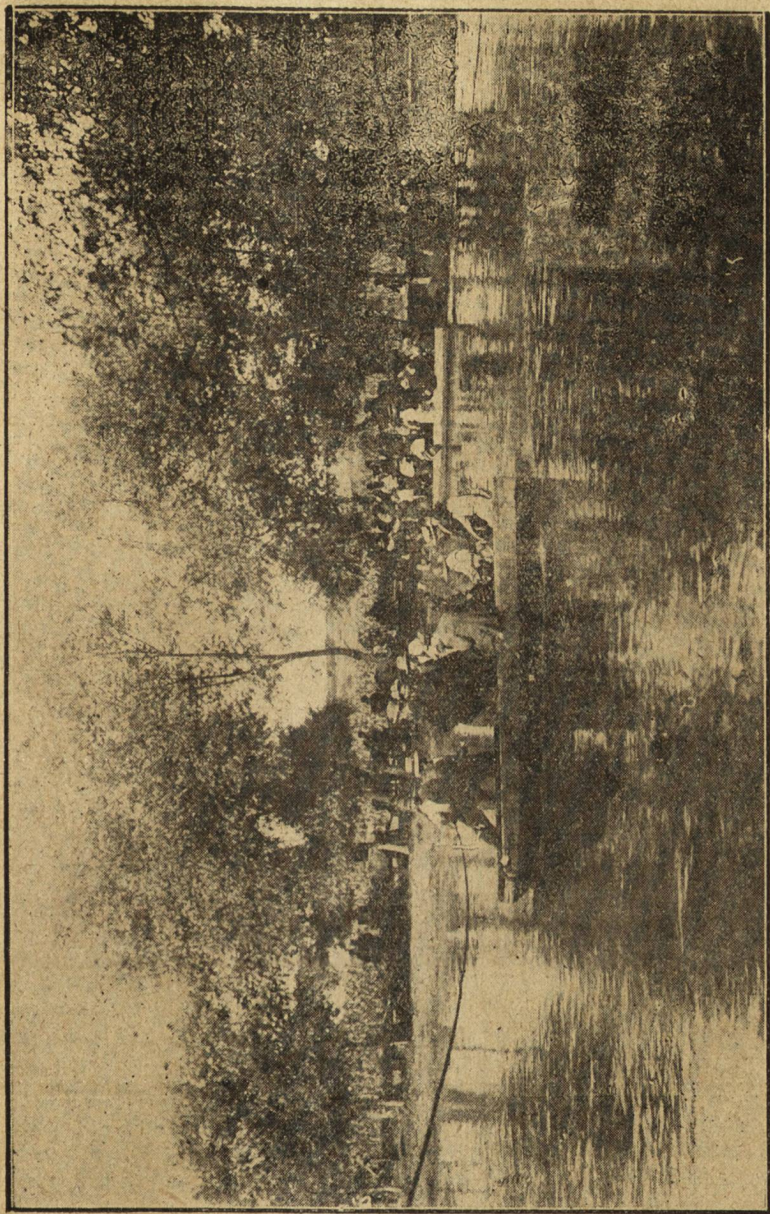
„Библия въ картини“

и

„Жития на светинитѣ“

Тѣ сж най-добро домашно четиво за възрастни и ученици. Изписватъ се отъ редакцията на „ХРИСТИЯНКА“, София, Св. Синодъ.

Преминаване съ лодка р. Искъръ предъ манастиря
на „Бѣлия кръстъ“.

Христовата невеста.

Много тъмно бѣше, та Мелиса не знаеше къде е арестувана. Тя стоеше въ тъмнината. Даже да се помръдне отъ мѣстото си, се страхуваше. Въздухътъ тамъ бѣше задушливъ, тежъкъ, а подътъ студенъ и влаженъ.

Най-подиръ Мелиса надви на страха, закричи насамъ натакъ — почна да се разхожда.

Тя, подъ шума на крачкитъ си, сега прекара презъ ума си, преминалия си животъ, постъпкитъ и желанията си.

Вчера — знатна господарка, предъ която всички се кланяха, а сега — робиня, мжченица въ тъмницата.

Тревожно чувство се раздвижи въ нея.

Защо тя пожертвува всичко: знатностъ, богатство и щастие? Защо се предаде въ жертва? Зарадъ спасението на душата си? Ще ли спаси сега душата си, съ цената на тѣлото си? И да ли пъкъ се състои въ това спасението?

Обхванаха я съмнения.

Дали не е изгубила всичко, макаръ и да е пожертвувала сама себе си? Що е тамъ следъ смъртта? Да ли има вѣченъ животъ? Има ли тамъ всичко, за което ѝ говориха: миръ на душата, почивка, щастие, вѣчна радостъ и вѣчно блажен-

ство? Има ли тамъ всичко? Ще ли получи обещаното?

Ами вѣрата? Где ѝ е вѣрата? Где е тази безгранична детска вѣра?

Мелиса въздѣхна!

Нимá не вѣрва въ Него? Нимá не вѣрва въ думитъ Му?

— Вѣрвамъ, вѣрвамъ, Христе Мой... Убедително и сърдечно шепнатъ устата ѝ.

Ако тя Му вѣрва, вѣрва на думитъ Му — значи вѣрва на обещанието Му, вѣрва въ спасението на душата си, — въ вѣчния животъ.

Ами надеждата ѝ? ... Къде избѣга отъ нея това велико свето чувство? Вѣра и надежда — две несъкрушими крепости — защо я оставиха и вмѣсто тѣхъ се явиха, съмненія и тревоги?

Врагътъ я смуцава... врагътъ на човѣшкия родъ, врагътъ на душата ѝ, противника на Христа. Ето отъ що се явиха съмненията ѝ. Но не — тя нѣма да даде на врага да възтържествува, нѣма да си изгуби целта на живота — стремлението ѝ къмъ Христа: тя ще изгуби тѣлото си, но пъкъ ще спаси душата си; тя се отрече отъ земния си женихъ, но ще се съедини съ Небесния, вѣчния!...

И когато ключалкитъ на тежкитъ врати заскрибуцаха, тя

бѣше спокойна, твърда като гранитъ.

Тъмната дворцова изба се освѣтли отъ факела. Дойде центурионътъ Мартиниянъ, и сложи факела на полуразрушената ваза, следъ което застана предъ Мелиса, като я попита :

— Защо тѣ арестуваха?

— Защо ме питашъ, на ли твоитѣ войници ме арестуваха, — отговори мелиса.

— Знаешъ ли що те очаква?

— Зная.

— Лъвове, огнь. . . И не те е страхъ?

— Не.

Мартиниянъ лукаво я погледна.

— Ти можешъ да се спасишъ!

— каза Той, като ѝ посочи опасността отъ надеждата ѝ.

— Да, азъ ще се спася.

— Реши ли вече да се спасишъ? — Радостно въздъхна Мартиниянъ.

— Азъ ще спася душата си..

Високъ смѣхъ се разнесе изъ избата. Мартиниянъ не вѣрваше въ такива „глупости“.

— Мелисо, ти, както се вижда, ужъ си умна жена, а говоришъ. . .

— Остави! — Прекъсна го Мелиса — Твоя Богъ е другъ, моя — другъ; ние не можемъ никогажъ да се разберемъ.

— Добре, да оставимъ това. Но чувай. . .

Ти си млада. . .

Много още ѝ говори Мартиниянъ.

Той ѝ говори за южното небе, за великолепитѣ маслинови градини, за богатството, за славата, за възпѣтата „Божествена любовъ“, голѣмото блажено чувство, въ което се забравя

всѣка скръбъ и което пкъ дава радостъ и щастие. . .

Стори ѝ се лъжливъ демонъ влѣзълъ въ Мартинияна. И този демонъ му шепнѣлъ ласкави и страстни думи. Той зашемедявалъ Мелиса и силата на волята ѝ постепенно отслабвала..

Но ето, на бързо, като молния се яви предъ нея огненото слово „Христосъ“ и изеднѣжъ се върна силата на волята ѝ. Тя се отдрпна.

— Млъкни!

Мартиниянъ млъкна. Намръщи се.

— Ти не искашъ да ме изслушашъ? Не искашъ да се спасишъ, а?

— Азъ вече ти казахъ.

— Има другъ пжтъ за спасение. . .

— Азъ имамъ единъ пжтъ — Бога.

Мартиниянъ поклати глава и продължаваше да говори, съ което искаше да ѝ се покаже състрадателенъ.

— Заедно съ тебе сж арестувани шестдесетъ други християни. Между тѣхъ има деца, мже, отлжчени отъ семействата си, които сж били утешение и радостъ на старци, бащи и майки. Има старци, които на старостъ, вмѣсто почивка, търпятъ гладъ. . . Всички трѣбва да умратъ, но могатъ да се спасятъ. . . Само ти можешъ да ги спасишъ. . .

Мелисиното сърдце силно затупка. Тя може да спаси шестдесетъ християни! О, тя за това нѣма да се спре предъ никаква жертва. . .

— Говори! — Каза Мелиса.

Но пакъ, тихи, страстни ласкави думи:

— Азъ те обичамъ.

Мелиса разбра намърението на Мартинияна и потрепера.

А лукавиятъ гласъ още ѝ шепнѣше: мигаръ не искашъ да спасишъ толкова невинни хора? Нимѧ не искашъ синоветѣ и дѣщеритѣ да ги повърнешъ на родителитѣ имъ, децата — на бацитѣ имъ, които за семейството сж единственъ работникъ, които сж утешение на престарѣлитѣ си родители — мигаръ не предвиждашъ какво и да е? Ти ще ги спасишъ, ще спасишъ и себе си и може да бждешъ щастлива. . . Що има тамъ? Има ли тамъ радостъ и щастие? Не се ли заблуждавашъ въ надеждата си?

„Не введи насъ въ искушение“, спомни си Мелиса думитѣ отъ Господнята молитва, та се прекръсти и умайващитѣ я блѣнове отново се разпрѣснаха.

— Остави ме, Мартинияне, не ме изкушавай! Азъ съмъ готовъ да умра за моя Христосъ, за Моя Женихъ

Лицето на Мартинияна се изкървави отъ ядъ.

Въ единъ мигъ, той се намѣри при Мелиса, като разкъса облеклото ѝ.

— Азъ за последенъ пътъ те питамъ, искашъ ли да станешъ моя? — Извика ѝ той.

— Не.

Още едно голѣмо избухване на гнѣвъ — и мечтътъ отсѣче Мелисината глава. И тя безъ да изохка падна.

Тихо и тъмно въ избата . . . Около съборената ваза едвамъ се забелезва бѣло петно. Ето то почна да свѣта . . . Се повече и повече разтѣше свѣтлинната му Като широка вълна то се разлѣ въ тъмната изба.

Силата на свѣтлината, сѣ повече и повече разтѣше, докато най-подиръ достигна висшата си граница.

Женихътъ дойде за Мелиса.

Преведе свещ. *Никола Станевъ*.

Трѣбва да се учимъ да обичаме.

Да обичаме, да обичаме трѣбва да се учимъ!...

Само въ любовта е отрадата и салата на живота. Само любовта прави цененъ живота...

Но колко е висока истинската християнска любовъ! . . . И колко трудно човѣкъ може да се научи да люби!

Рѣдко се среща истинска християнска любовъ... Даже и у най-добритѣ хора има само искрица отъ настоящата любовъ...

А пъкъ човѣкъ е създаденъ за любовъ — съвършенна, идеална... Идеалътъ на любоаьта е Христосъ. . .

Къмъ тоя идеалъ трѣбва да се

стремимъ, къмъ него трѣбва да се приближимъ, тъй като християнството безъ любовта е немислимо. . .

Който иска да бжде християнинъ не само по име, а и по сжщество, той трѣбва да се учи да люби.

За какво сж всички страдания, всички трудове и подвизи въобще на живота — кръстоносенето, ако не да създаватъ чиста любовъ въ сърцето на християнина, за да изгладятъ отъ него всичко, което пречи на любовта, което извърщава любовта, — не ѝ дава да бжде тя истинска любовъ, евангелска, Христова...

Презъ цѣлия си животъ трѣбва

да се учиш да любиш, — въ любовта трѣбва да се свършенствуващ. . .

Трѣбва да се готвиш, да се очистиш за истинската любов чрезъ подвига на самоумъртвяването (усмиряването на плътта) и, сжщевременно, дейно да любиш, т. е. посредствомъ дѣла на любовта, чрезъ служение на близкитѣ, да възпитиваш у своето сърце самото чувство на любовъ, защото Богъ иска отъ насъ най-вече сърцето, — служение Нему въ духъ и истина.

Подвижничеството очисти сърцето на човѣка отъ страститѣ, ако има за целъ любовта къмъ Бога и близкитѣ, а любовта дава съдържание за живота на сърцето...

На небето ще бжде животъ на любовта, но любовъ, чиста, свѣта, възвишена. Затова трѣбва да се готвимъ. За тоя животъ тукъ, т. е. като очистиаме сърцето си, да се учимъ да обичаме...

Всички *подвизи сж средства*, а целта и *сдѣржанieto* на живота *трѣбва да бжде любовта*...

Безъ любовта е нищоженъ всѣкакъвъ подвигъ (1 кгр. гл. 13). . .

Даже подвига на молитвата,

който самъ по себе си е високъ, и той е нищоженъ безъ любовта...

Иеросгимонахъ Партений Киевски молилъ се на Божията майка да му открие, какво нѣщо е схимничество...

И тя отговорила :

„Да се посвети човѣкъ на молитва за цѣлия свѣтъ“...

Това е любовта...

„Да не се явявашъ предъ Мене празенъ“, казалъ Господъ Законодатель...

Това значи, че трѣбва да се явяваме на молитва предъ Господа не съ празни, тъй да се каже, ржце, не съ празно сърце, — мъртви, неподвижни за любовта. За успѣха въ молитвата е нужна любовта...

Безъ любовта, молитвата ще бжде суха, нерадостна. Безъ сърце милостиво, състрадателно, — не може да се приближимъ до Бога на любовта и милосърдието...

Чисто и непорочно благочестие предъ Бога и Отца е, да се грижишъ за сирацитѣ и вдовицитѣ въ тѣхнитѣ скърби и да се пазишъ неоскверненъ отъ свѣта (Ион. I, 27).

Тукъ и аскетизмътъ, и любовта сж дейни...

А. Генер—ва

Размишления и афоризми.

Позитивната наука и религията (чрезъ Божественото откровение) водятъ къмъ една и сжца цѣль отъ две противоположни точки. Тѣ пробиватъ тунелъ подъ планината на вѣчнитѣ проблеми и единъ день ще си подадатъ ржка въ подземнитѣ галерии. Тогава и за двамата работника ще свѣтне. Лампитѣ ще побледнѣятъ предъ зоритѣ на дневната свѣтлина, за която те ще пробиятъ пжтъ. Гш.

* * *

И душата има нужда отъ соб-

ствено осамотено жилище, въ което да живѣе сама. Такова жилище е — нѣкоя идея, нѣкоя радостъ отъ нѣщо мило, заради която живѣешъ. Безъ центъръ, животътъ на човѣка се прѣска.

Отчаянитѣ сж обикновено такива хора, които сж изгубили своя центъръ. Гш.

* * *

Съ мждръстѣта на старцитѣ се направлява и зяпазва неопитността на младенческата възраст.

Младежитѣ трѣбва да се напoм-

нюватъ, да се мърятъ, да се поправятъ, да се наказватъ всѣки пжтъ когато сгрѣшатъ.

Умнитъ мже никога не се хвалятъ съ богатството си.

Когато ще спечелишъ нови приятели, недей забравя старитъ.

Новигъ приятели не трѣбва да се предпочитатъ предъ старитъ.

Нѣма да се поправи оня, който казва, че не е грѣшилъ.

Пази се да не бждешъ уловенъ отъ страстьта, като риба отъ въдица.

На очитъ по-вече трѣбва да се върва, отколкото на ушитъ.

Лошитъ (човѣци) говорятъ за

другитъ лошо, защото добро не знаятъ да говорятъ.

Слушай много, говори малко.

Всѣки пжтъ когато ще предприемешъ нѣщо, мѣри сжщевременно себе си и това, което предприемашъ.

Добре да мислишъ и право да вършишъ, достатъчно е за добро и щастливо живѣне.

Капката изкопава и твърдия камъкъ.

Кроткото напомняне често повече ползува, отколкото боя.

Добритъ домакини съ пестелювостъ и прилежание увеличаватъ семейното богатство.

Събралъ: свещ. П. Шехаювъ.

Велики хора и библията.

За известния английски романистъ *Валтеръ Скотъ* (1771—1832 г.) разказватъ, че въ време на последната си болестъ помолить зетя си да му прочете нѣщо отъ нѣкоя книга. Когато тоя попиталъ: „отъ каква книга“? великиятъ писателъ, който самъ билъ написалъ толкова прекрасни книги и прочелъ цѣли библиотеки, отговорилъ: „За мене сжществува сега само една книга: драгоценната Библия. И какво тя не предлага, какво не дава на човѣка, чувствувашъ своитъ нужди и търсящъ нейнитъ богати съкровища: тя не му дава никогашъ не вехтѣща истина, а винаги дава вѣчно богатство, радостъ, отъ които никога не може да се преситишъ; тя му дава вѣнецъ, никогашъ неувѣхващъ, смекчава му тжгата, премахва му страха, напоява го съ надежда за вѣченъ животъ. Това е даръ отъ Бога на хората, които обичатъ и почитатъ Неговото слово“.

Знаменитиятъ английски поетъ и философъ *Колриджъ* (1772—

1834 г.) въ своитъ „Проповѣди на свѣтски човѣкъ“ указва на историческия фактъ, че значителенъ дѣлъ отъ нашитъ познания и цивилизация иматъ корена си въ Библията, която е била мощенъ лостъ, повдигащъ умствения и нравственъ характеръ на Европа на сегашната висота. „Думитъ на Библията, — каза той, — звучатъ въ ушитъ като музика незабравима, като звънъ на новообърнатия“.

Колко духовна енергия и благодатно утешение е дала Библията на известния италиански поетъ *Силвио Пелико* (1789—1854 г.), единъ отъ най-симпатичнитъ хора на миналото столѣтие, срѣдъ неговитъ незаслужени тежки мжчения презъ време на десетгодишния тъмниченъ затворъ! Съ чувство на дълбока благодарностъ къмъ Бога, Който дарувалъ на хората свещената книга, спомня той за това въ съчинението си: „Моитъ тъмници“. „Тая божествена книга, — пише поетътъ, — която всѣкога силно обичахъ, дори и тогава, ко-

гато азъ, изглеждаше, бѣхъ невѣрващъ, сега я изучвахъ съ по-голѣмо внимание, отколкото кога и да било . . . Четенето на Библията не ми даваше ни най-малкъ поводъ за лицемѣрна набожностъ, т. е. за онова зле разбирано благоговѣние, което има страхливецътъ или фанатикътъ. Азъ се научихъ да обичамъ Бога и хората, да желая всѣкога най-вече царството на справедливостта, да избѣгвамъ неправдата, да прощавамъ на неправитѣ“.

Следъ това Пелико описва какъвъ душевенъ превратъ произвело въ него словото Божие, когато, следъ нѣколко дни, прекарани отъ него въ тъмницата безъ молитва и четене на Библията, адски дни, които съвършено го лишили отъ спокойствие на духа и довели до пълно отчаяние, той отново взелъ въ рѣка Библията и, силно вълнуванъ отъ невѣрие, съ тревога въ душа се вдълбочилъ да я чете. „Моята Библия бѣ се покрила съ прахъ“, предава нещастниятъ старецъ, вспомняйки си за това тежко, преживѣно отъ него време. „И като взехъ Библията, отрихъ съ кърпа праха отъ нея и я отворихъ на сполука . . . Азъ изпитахъ радостъ, дѣто отново бѣхъ взелъ Библията. Мене ми се стори, че удовлетворихъ великодушния приятелъ, несправедливо оскърбенъ отъ мене, че се примирихъ съ него. — И бѣхъ те оставилъ, мой Боже? — възкликнахъ азъ. — И се бѣхъ отмѣтналъ отъ Тебе. И можехъ да мисля, че срамниятъ циниченъ смѣхъ съответва на моето безнадеждно положение? Азъ произнесохъ тия думи съ неопируемо вълнение, турихъ Библията на масата, застанахъ на колѣни да я чета и азъ, който така трудно плача, облѣхъ се съ сълзи. Тия

сълзи бѣха хилядо пжти по-приятни отъ всѣко веселие, Азъ отново познавахъ Бога! Азъ Го обичахъ! Разкайвахъ се, задето бѣхъ Го оскърбилъ и бѣхъ оставилъ себе си да падна до такава степенъ! И обещахъ никога вече да не се раздѣлямъ съ Него, никога! Азъ четѣхъ и плакахъ повече отъ часъ и станахъ пълненъ съ вѣра, че Богъ е съ мене, че Той ми е простилъ всѣка заблуда. Тогава и моитѣ нещастия, и мжкитѣ по процеса, и вѣроятната бѣсилка ми се показаха незначително нѣщо. Радвахъ се на сграданието, понеже то ми даваше случай да изпълня известенъ дългъ, понеже, страдайки безропотно, съ духъ покоренъ къмъ providението, азъ се подчинявахъ на Божията воля.

Библията, благодарение на Бога, умѣхъ да чета. Вече не сждѣхъ сега за нея съ жалката критика на Волтера; присмивайки се на иразитѣ, които сж смѣшни или неправилни само въ оня случай, когато хората, по истинско невежество, или по ехидностъ, не проникватъ въ тѣхния смисълъ. За мене бѣ ясно, какъвъ изворъ на светостъ, и отгукъ на истина, бѣ Библията; видѣхъ ясно, колко е нефилософско нѣщо да се оскърбяватъ отъ нѣкои несвършенствата на слога ѝ, и колко туй прилича на онова високомѣрие, съ което хората презиратъ всичко, що нѣма елегантни форми; видѣхъ колко глупаво е да мислишъ, че такъвъ сборникъ отъ религиозно почитани книги нѣма достовѣренъ произходъ; за мене бѣ ясно, колко е неоспоримо превъзходството на таково писание надъ Корана и надъ теологията на индийцитѣ. Мнозина сж злоупотрѣбавали съ това писание, мнозина сж искали да направятъ отъ него кодексъ на несправедливостъ,

санкция на своите престъпни страсти. Това е вѣрно; но у насъ всичко е така: съ всичко може да злоупотрѣбаватъ; а нима може нѣкогашъ да се каже за нѣщо прекрасно (съ което злоупотрѣбаватъ) че това прекрасно само по себе е зло? Исусъ Христосъ е казалъ:

цѣлиятъ законъ и пророцитѣ, всякото това събрание огъ свещени книги се заключава въ заповѣдта: да обичашъ Бога и хората. И такова писание не е ли истина, приложима къмъ всички вѣкове? Не е ли то винаги живото слово на св. Духа.

Двата пѣтища на живота:

Тѣсниятъ и широкиятъ*).

Тѣсния пѣтъ това е: кръстъ, страдание, тѣрпение, въздържание, отричане отъ себе си и волята си, и следване волята Божия. *Широкиятъ* пѣтъ — това е презиране и отхвърляне закона Божия, свободенъ и безопасенъ животъ, самолюбие, славолубие, честолубие, отмѣщение, свѣтско веселие, банкети, пиршества и пр. и пр.

По *тѣсния* пѣтъ е ходилъ съмичкъ Христосъ и следъ Него вървятъ ония, които му сж вѣрни. Тѣ Го следватъ съ любовъ, тѣрпение, кротост и смирение. По *широкия* пѣтъ ходи князътъ на тѣмата, по него се разхождатъ ратниците на тоя свѣтъ.

По тѣсния пѣтъ мнозина не вървятъ, понеже скърби го ограждатъ, а пѣкъ малцина искатъ да тѣрпятъ скърби. По *широкия* пѣтъ мнозина вървятъ, тъй като всѣки обича веселието и утехитѣ на този свѣтъ.

Тѣсниятъ пѣтъ, макаръ и скърбенъ, води въ вѣчна радость. *Широкиятъ* е веселъ, ала води къмъ вѣчна скърбъ и мжа.

Тѣсниятъ пѣтъ отначало е страшенъ и прескърбенъ, но отпосле — приятенъ, миренъ,

спокоенъ и веселъ: защото „игото Христово е благо и леко“. *Широкиятъ* пѣтъ е приятенъ и веселъ, но всѣкога е мерзъкъ и гнусенъ, а отпосле — страшенъ; защото на него се носи черното иго, игото дяволско.

Тѣзи два пѣтища Господъ ги посочва: Влѣзте презъ тѣснитѣ врата; защото широки сж вратата и просторенъ е пѣтъгъ, които водятъ къмъ гибелъ, и мнозина сж, които влизатъ презъ тѣхъ; защото тѣсни сж вратата и стѣсненъ е пѣтятъ, който води въ живота и малцина ги намиратъ (Мат. 7, 13 и 14).

Човѣче, избирай, който искашъ пѣтъ.

Кждето е вашето съкровище, тамъ ще бжде и вашето сърдце — Говори Господъ (Мат. 21).**

Кой каквото желае, това и търси.

Кой каквото обича, той насочва къмъ него сърдцето си и за него мисли.

Който къмъ Бога искрено и сърдечно се обръща, той избѣгва свѣта и земнитѣ му грѣхове.

Който сърдечно и искрено любии Бога, той отъ честъ, слава, богатство, сладострастие се отвращава.

*) Споредъ св. Тихонъ Зидонски.

**) Споредъ сжщия.

Който обича Бога, той често мисли за Него, старе се да Му угоди, бои се да Го оскърби.

Който къмъ грѣха и свѣта се обръща, той отъ Бога се отвращава.

Който грѣши и обича свѣта, той Бога не обича.

Който се обръща къмъ временитѣ нѣща, той забравя вѣчността.

Който често разсждава за вѣчността, той забравя за временнитѣ нѣща. Макаръ да му даватъ богатство, сила и всички успѣхи свѣтовни, той всичко презира.

По-голѣмо и по-добро средство да се отвращавашъ отъ тоя свѣтъ нѣма отъ това: всѣкога да помнишъ за вѣчността, за мжката и вѣчното блаженство.

Свѣтътъ и всичко свѣтско преминава. Само вѣчността не

преминава и не се свършва.

Всѣки, който влиза презъ врата, влиза чрезъ смъртъта въ вѣчността — или блаженна или мжчителна.

Временна наслада, но вѣчна мжка.

Временно страдание, търпение и подвигъ, но вѣчна утеха, радостъ и царуване.

Който иска да влѣзе въ блажената вѣчностъ, той трѣбва всѣкога да бжде такъвъ, какъвто иска да бжде при смъртъта.

Човѣче, всѣкога помни вѣчността, и нищо свѣтовно нѣма да пожелаешъ. И всичко противно, каквото ти се случи, съ охота ще търпишъ.

Спомени ни, вѣчни Боже, и обърни нашето сърдце къмъ Тебе и нашия умъ къмъ вѣчността.

Отмъщението за Иоана Кръстителя.

Който вади мечъ,
отъ мечъ ще загине.

Иис. Христосъ.

Това се случи въ царуването на Калигула, 33 година следъ Христа.

Събуди се Римъ отъ своя грѣшенъ сънъ. Утренното слънце облѣ въ пурпуръ верандитѣ на кжцитѣ, кждето забравилитѣ се въ оргии и развратъ жители, се освежаваха на утренната прохлада. Събуди се всичко за нови грѣхове. Гъмжило народъ изпълни обширнитѣ улици, кждето ще видите преситенъ благородникъ, облеченъ въ коприна, връщайки се отъ вакханално пиршество, да го носятъ на носилка неговитѣ роби и, следъ него да тича

босъ, окжсанъ, изнемощѣлъ отъ гладъ просѣкъ, простиращъ ржка за милостиня.

Шестъ силни негри носѣха съ голѣма мжка носилка съ сребърна покривка, въ която бѣха полулежали две жени. Тѣ изглеждаха като богини, изваяни отъ мраморъ и злато, което блѣстѣше ослѣпително на слънцето. Отъ висотата на своето величие и красота, тѣ гледаха гордо минаващитѣ край тѣхъ. Помладата съ хубавитѣ си грѣшни очи вковаваше всѣки погледъ, направенъ къмъ нея.

Носилката спрѣ предъ двореца, надъ който се развѣяха знамена съ римски орли. Въ двореца живѣеше Луцио, приятелъ и съветникъ на Императора. Младъ и хубавъ офицеръ посрещна благороднитѣ дами.

Кажете на Луцио, че дойдоха Иродиада и дъщеря ѝ Саломе.

Тѣзи думи смутиха младия офицеръ, но Иродиада добави:

Азъ съмъ жената на Ирода, управителя на Галилея.

Той се поклони и отведе дветѣ жени презъ четвъртития дворъ, който тѣ напълниха съ миризма на мускусъ и сандално дърво, която излизаше отъ тѣлата и скжпитѣ имъ дрехи.

Следъ като преминаха Агриума, тѣ бѣха въведени въ стаята на благородния Луцио, която стая очуди дветѣ жени съ своята простота. Въ стаята нѣмаше други мебели, освенъ една голѣма брѣнзова маса, друга малка съ три крака въ форма на сърна и едно кресло съ слоноза кость,

— Какво желаете? — запита Луцио направо, като гледаше съ презрение Саломе и се намръщи отъ силната миризма на мускуса.

— Ний не можемъ повече да живѣемъ въ Галилея. Ний искаме да живѣемъ въ Римъ, кждето животътъ е по-хубавъ. Моя мжжъ служеше честно на Тиберий и Калигула. . . Вий сте длъжни да го направите консулъ или. . .

Или началникъ на преторианцитѣ, — я прекъсна Саломе. . .

Или пазителъ на царската каса, допълни Иродиада. . . Или. . . дикторъ. . .

Всички негови приятели; Тотивий,

Силаний, Майроно, отдавна вече получиха консулски чинъ. Даже Клинио, синъ на обикновенъ чиновникъ, бѣше призованъ да опредѣли мѣстата за новитѣ градове и да постави основния камъкъ на Галилея и по този начинъ обогатѣ.

Луцио изслуша дветѣ жени, които говорѣха едновременно.

— Вѣрно е нали, че вий сте робиня отъ арабския царъ — Аретий! — запита той Саломе.

— Да, отговори тя.

— Вий бѣхте женена за вашия чичо, който изчезна внезапно следъ женитбата ви и се оженихте за Аристобуло, чиято смъртъ бѣ тоже тайна. . .

Вий имавте три деца, кжде сж тѣ?

Саломе мълчеше. Тя отправи погледа си къмъ хубавата мозаика на тавана, за да отбѣгне този на Луцио. Не получилъ отговоръ отъ нея, Луцио се обърна къмъ Иродиада.

Преми да се оженихте за Ирода, вий омѣртвихте стария си мжжъ Антипагинъ, и се оженихте за неговия братъ Филипъ, когото отровихте съ помощта на племенницата си Саломе. . .

. . . Да, отлично семейство. — Кой ви е говорилъ тѣзи лъжи? — сърдито запита тя.

Луцио не отговори, той запази пълно спокойствие.

— Иродъ въ Римъ ли е?

— Да, вчера дойдохме тримата.

— Сената ли го извика?

Дветѣ жени не отговориха. Луцио имъ показа вратата.

Иродиада и Саломе напуснаха двореца, като оставиха следъ себе си цѣли вълни отъ мускусъ и сандало.

На другия денъ сената ги заточи въ Лунтдумунъ, (сегашния Лионъ)...

Тежко и дълго бѣше пѣтуването на Иродъ, Иродиада и Саломе. Четири седмици тѣ пѣтузаха съ проста кола, теглена съ волове, къмъ града, за кждето бѣха изпѣдени.

Изъ пѣтя тѣ се караха и обвиняваха единъ други за постигналото ги нещастие. Той се сърдѣше на Иродиада, че постѣпила неблагоразумно, като отишла при Луцио. Тя пъкъ го обвиняваше, че за да притежава дъщеря си, той ѝ подарилъ глазата на Иоана и съ това разсърдилъ боговетѣ. Саломе се сърдѣше на двамата. Тя ги мразѣше въ душата си.

Когато преминаха Алпитѣ, тѣ съжеляваха за хубавото галилейско небе, за хубавитѣ галилейски градини. Но още по-силно тѣ почувствуваха своето падене, когато стигнаха въ Лионъ. Треперяйки отъ студъ, тѣ преминаха замръзналитѣ кални улици и се спрѣха предъ една низка барака, приготвена за тѣхъ.

Проконсултътъ и неговитѣ чиновници отказаха да посрещнатъ изгнаницитѣ.

Отказаха да имъ помогнатъ даже и проститѣ войници, които до вчера бѣха подчинени.

Единъ денъ Саломе пожела да играе, за да обърне вниманието на войницитѣ, които яздѣха на другия брѣгъ на Рона.

Тя знаеше, че съ своята игра спечели главата на Иоана Кръстителя, — може би, сега ще успѣе да спечели обичта на войницитѣ поне.

Рона бѣше замръзнала. Саломе облечена въ пурпурна мантия, впила въ тѣлото си златенъ поясъ, се опита да премине реката по леда, обаче въ срѣдата той бѣше тънъкъ, не издържа тежестта на тѣлото ѝ и се счупи. Саломе потъваше. Въ този моментъ долетѣ съ силна бързина единъ голѣмъ кжсъ ледъ и отрѣза главата ѝ.

Всичко това видѣха Иродъ и Иродиада, които още на първия викъ на Саломе се притекоха на самото мѣсто, но бѣше късно. Тѣ видѣха отрѣзаната глава на дъщеря си, и си спомниха за прѣсненъ още свой грѣхъ.

Така свърши днитѣ си танцьорката Саломе, дъщерята на Ирода, гордата галилейска принцеса.

Преведе: *Н. Кръстева*

„Да будетъ воля Твоя“!

(Изъ запискитѣ на единъ червенъ (болшевишки) комендантъ *)

Маничкъ, слабичкъ, нисичкъ, съ рѣдка, като проскубана брадичка и къса косичка свещеникътъ повече приличаще на попъ отъ нѣкои затѣнтени колиби, отколкото на представителъ на катедрала въ единъ голѣмъ градъ. Външниятъ изгледъ като че напълно хармонираше съ вътрешното съдържание

на този безцвѣтенъ и на гледъ не дотамъ ревностенъ служителъ на Бога, който като че повече се занимаваше съ политика. Арестованъ

*) Разказътъ е действителностъ. Авторътъ е болшевишки комендантъ, който отпосле се разкаялъ и разправя онова, което самъ правилъ и видѣлъ.

бѣ за това, че въ единъ недѣленъ день, когато нѣкой си заржчалъ панахида за убития Царь Николай, той, вмѣсто панахида, отслужилъ молебенъ „О здравіи и спасеніи“, като провъзгласилъ многолѣтие на Царския Романовъ родъ.

Когато се появихъ въ кауша, той се изправи и, като издигна високо нагрждния кръстъ, благослови ме . . .

— Во имя Отца и Сина, и . . .

Азъ повдигнахъ нагайката.

— Господъ е навсѣкжде и Неговото Име трѣбва всжде да се слави.

— Е, знаете въ зимника на „Чека“ Вашия Господъ нѣма какво да прави.

— Повече, отъ гдето и да било, за да подкрепи васъ грѣшнитѣ . . .

— И да вразуми насъ, които не признаваме грѣха? . . .

— Ако вие не признавахте, вие нѣмаше да изпълнявате Неговата . . .

— Философия! . . . Азъ дойдохъ при васъ по сериозна работа . . . Имайки предъ видъ вашия санъ, азъ съмъ готовъ да ви помогна съ надежда, че и вие на онзи свѣтъ ще кажете за мене нѣкоя думица . . .

— Моята шега го накара да свие вежди :

— Азъ мога само тукъ, като пастирь на Църквата, . . . да се моля за васъ, а тамъ . . .

— Е, добре . . . Мога да ви предложа сами да си направите изборъ: Желаете ли да бждете застрѣлени на гробищата — близо къмъ мѣстото на „вѣчно упокоение“, както вие благоволите да се изразявате, или тукъ да приемете кончината отъ моитѣ ржце съ помощта на този инструментъ.

— Азъ ще умра тѣй, както поиска моятъ Господъ.

— Има си хасъ Той да не поиска вие да бждете убити!

— Да командантъ . . . Ако Богъ

пожелае, азъ нѣма да бжда убить.

— А . . . Е, хайде да провѣримъ силата на вѣрата ви . . . Молете се!

— Азъ вече се молихъ . . . Останаха последнитѣ думи на молитвата! „Господи! да будетъ воля Твоя! . . .“

— Изправете се до стената!

Свещеникътъ изпълни това тѣй, като че го поканихъ да седне на разговоръ по работа.

— Отбележете съ прѣста мѣстото, гдето се намира сърдцето. Ако на вашия Господъ е угодно да ви спаси, азъ ще улуча кръста . . . Можете да ми повѣрвате — стрѣлямъ добре . . . Напрактикувалъ съмъ се . . .

Старецътъ постави кръста на лѣвата страна на гърдитѣ си, молитвенно издигна очитѣ си къмъ небето и не продума, а прошепна тѣй тихо, че азъ прочетохъ думитѣ на молитвата по движението на устнитѣ му :

Да будетъ воля Твоя! . . .

Когато азъ почнахъ да се прицелвамъ въ сърдцето, той си откри гърдитѣ и бавно, бавно издигна кръста надъ главата си.

Като че нѣкой магнитъ ржководѣше движението на цѣвѣта на револвера. Азъ се втренихъ въ прицѣла, въ срѣдата на сребърния кръстъ съ изображението на разпнатия Христосъ . . . Ржката не трепна . . . Куршумътъ се удари и нѣкжде отскочи . . .

Свещеникътъ падна мъртавъ.

— „Какво е това? . . .“

Изглежда, куршумътъ се изплъзна, но нищо . . . помислихъ азъ

Но не, нигде никаква следа, ни кръвчица . . .

Стариятъ свещеникъ умрѣ отъ разливъ на сърдцето.

„Ако Богъ поиска, азъ нѣма да бжда убить“ спомнихъ думитѣ на свещеника.

И азъ паднахъ на колѣни предъ трупъ, наведохъ се, снехъ кръста отъ шията на стареца и, можеби, за пръвъ пѣтъ въ живота си целунахъ изображението на Христа

и кръста — символътъ на страданията. Като че не моитѣ, а нѣкои чужди уста си тихо, но ясно прошепнаха:

„Да будетъ воля Твоя“.

Преведе: Симеонъ Грековъ.

За силната любовъ въ Христа преди години.

Ранно пролѣтно утро. Слънцето се издигаше все по високо и по-високо въ сини ведри небеса. Лжчитѣ му се спускаха върху притаения и потъналъ въ вѣчно зеленитѣ борови гори планински манастиръ. Буйна пѣнлива рѣка съ силенъ шумъ се спускаше по скловетѣ, обрасли съ зеленъ мъхъ. Тукъ тамъ се виждатъ изворчета, водата на които лъщи изотдалечъ като сребристи ивици. Листата започнаха своята таинствена пѣсенъ, съ която навѣваха нѣщо велико минало. Изведнажъ се зачу нѣкакъвъ дрезгавъ звукъ, който се разнесе като вълни изъ глухата планинска долина. Това бѣше голѣмата манастирска камбана, която приканваше на молитва отказалитѣ се заради Христова любовъ отъ мира девизи и намѣрили тукъ своето щастие. Нито подмами хитри, ни мжки и лишения — нищо не бѣше въ състояние да изгаси пламтешитѣ имъ сърдца. Тѣ бѣха толкова много свързани съ Бога, такава благодать изпълваше тѣхнитѣ души и сърдца при мисълта за Него, че приличаха по животъ на сжщински ангели.

*

Близко до манастиря се разтила единъ голѣмъ градъ. Преди много години въ него живѣеше единъ много богатъ

и твърде религиозенъ човѣкъ. Той имаше само една дъщеря. Тя бѣше толкова красива, щото нѣмаше втора като нея. Бащата искаше да я избави отъ свѣтскитѣ страдания и запази невинността и красотата ѝ. Единъ день той почна да ѝ говори за манастиритѣ, за тѣхния блаженъ животъ, предъ който свѣтския е като мравка предъ слонъ. „Нѣма нищо по-добро и по-свето отъ тоя животъ, — каза той. Азъ бихъ съгласенъ да подаришъ ти твоята невиджана красота и цѣлата себе си на Бога, отколкото да чезнешъ и се губишъ отъ нѣкой лошъ човѣкъ“. Радостъ се отпечата на нейното лице. Тя сама отдавна си мечтаеше за такъвъ животъ. Разпалена отъ силна любовъ къмъ Бога, тя извика съ развълнуванъ гласъ. „Колко ще съмъ щастлива да стѣпи моятъ кракъ въ такава светиня! Тамъ ще отида азъ по-близо при Христа. Той ще ми бжде милъ женихъ. Като дете при майка, ще бжда азъ въ Неговия skutъ“. Бащата се зарадва. Наскоро той заведе дъщеря си въ манастиря, като я предаде на игуменката. Самъ остави богати подаръци на св. обителъ. На тръгване той се прости съ дъщеря си и ѝ каза: „Нещастна щѣше да бждешъ, ако не бѣше дошла тукъ, но още по-

нешастна ще си, ако те привлече свѣтскиятъ животъ и избѣгнешъ отъ страданията Христови“... Нѣколко едри горещи сълзи се търкулнаха по пламтецитѣ му страни...

*

Управителтъ на града по онова време бѣше князь — богатъ, буенъ, замисленъ и пороченъ. Намисли той да отиде съ своитѣ приближени въ манастиря. Игуменията съ цѣлото братство го посрѣщна, и отведе въ приемната. Съ всички бѣше и красивата девица, която бащата остави порано въ манастиря. Князьтъ бѣше потъналъ въ разкошно облекло. Младата девица хвърли бѣгълъ погледъ къмъ него. „Дали на онзи свѣтъ ще бжде толкова хубаво облеченъ, ще сияе цѣлъ въ свѣтлина? — мислѣше си тя. Този нейнъ погледъ долови князьтъ. Той си помисли, че девицата го погледна, съ нѣкаква лоша цѣлъ и порочни мисли овладѣха главата му. Той почна да се измъчва и неможеше да се побере у себе си. Когато се завърна въ града, той изпрати довѣрени хора да да отидатъ въ манастиря и да поискатъ девицата отъ игуменията, а ако тя доброволно не я даде, на сила да я взематъ. Рано сутринтъ на другия день пратеницитѣ пристигнаха въ манастиря. Намѣриха игуменията и ъ предадоха заповѣдта на княза. Игуменията никога не очакваше подобно нѣщо. Нейната глава се замая. Стори ъ се, че всичко като че не е действителностъ, а сънъ. Силно възбудена, тя се обърна къмъ пратеницитѣ: „Махнете се огъ тукъ. Вие не идете за нищо

друго, освенъ за изкушение“. Не постигнали своята цолъ, пратеницитѣ напуснаха манастиря. Следъ двадесетъ и четири часа игуменията дойде на себе си. Тя повика монахинята, разказа ъ всичко и почна да я разпитва, дали наистина е погледнала княза и съ каква цѣлъ. Девицата падна на колѣне. Съ сълзи на очи тя разказа всичко станало, какъ тя го погледнала, мислейки си, дали на онзи свѣтъ ще бжде толкова хубаво облеченъ и сияещъ цѣлъ въ свѣтлина.

— Мила моя щерко, — продума игуменията съ тихъ отчаянъ гласъ. Азъ виждамъ, че ти не си въ нищо виновна, но какъ ще посрещнемъ втори пжтъ тѣзи безчовѣчни люе? Какъвъ отъветъ ще дадемъ ний предъ тѣхъ.

— Като дойдатъ втори пжтъ, вие ме оставете сама да се разправамъ съ тѣхъ, — рече тя. Само чистата и религиозна любовъ е способна да изгони алчността и злобата изъ човѣшкитѣ сърца. Само тя е способна да ги прероди...

Девицата отиде въ църква и застана на колѣне предъ иконата на св. Богородица. Съ сълзи на очи тя се моли да ъ помогне Божията майка и да я научи, що да прави. Въ сщия часъ пратеницитѣ на княза пакъ дойдоха да искатъ девицата. „Азъ не мога — каза имъ игуменията — да разполагамъ съ нея. Тя е въ църква. Идете и я попитайте. Ако иска, нека дойде“.

Отидоха пратеницитѣ, извикаха девицата и ъ обадиха всичко, като я предупредиха: „ако не искашъ, ще те вземемъ на сила“

— Почакайте малко предъ църква, рече тя. Азъ ще дамъ онова, което иска вашия господарь.

*

Мина се известно време. Девицата не идваше. Пратеницитъ си помислиха, че тя е избѣгала, като ги излъгала да чакатъ тукъ. А блажената девица седѣше на колѣне съ дигнати ръце на горе предъ иконата на св. Богородица. „О, Пресвета Дево Марие, владичице пречиста — съ сълзи се молѣше тя. Послушай сърдечната ми молитва, която ти пренасямъ съ моитъ грѣшни уста. Помогни ми да мога да претърпя всичко заради Тебе и Твоя единичкѣ Синъ, да опазя девството си и съ това да ви прославя вѣчно. Запази този домъ, въ който ежедневно се възнасятъ сърдечни молитви къмъ Всевишния. Събери разсѣяния умъ на заблудения твой рабъ. Дойде часътъ, да търпя, страдания заради моята чистота, но нѣма да се удавя въ ужаса на грѣха. Само въ молитвитъ къмъ тебе ще черпя утеха. Той иска да откъсне цвѣтето огъ стъблото и да го изсуши Не, това азъ нѣма да позволя!“

И още, още тя горещо се моли, плака.

. Забулена до рамене, най-после, тя се яви предъ пратеницитъ, като имъ подаде съ треперящи отъ вълнение ръце една кутийка. Пратеницитъ се смутиха и спогледаха. Разтвориха тѣ кутийката и о, чудо! Вътре се намираха ония две игриви черни очи, които преди малко лъщѣха като две звездици въ небосвода. Сега тѣ сж мрачни, тъмни и пе-

чални . . . Нозетъ и ржцетъ на пратеницитъ се разтрепераха. Тѣ не можеха да си обяснятъ, ужасната картина, предъ която се намираха. — „Вземете ги, — рече девицата. Тѣ са ония две очи, които възбудиха вашия господарь. Той съ тѣхъ ще може да успокои душата и сърцето си, да изцѣди своята не изцѣрима дълбока рана“. Князътъ чакаше съ нетърпение пратеницитъ. Той даже излезе извънъ града да ги посреще: но когато забележа, че тѣ се връщатъ безъ девицата, кръвта му бликна. Цѣлъ биде обзетъ отъ свирепъ гнѣвъ и реши да запали манастиря, а вътре въ негѣ да заключи всичкитъ монахини, за да изгорятъ живи. Така бѣше разтревоженъ той, та никой не бѣше въ състояние да го успокои поне отъ малко-малко.

Пристигнаха пратеницитъ въ дома му. Тѣ му разказаха всичко подробно, като подадоха кутийката съ очитъ. Върху капакъ на кутийката отвътре бѣше изписанъ ликътъ на Спасителя. Той бѣ пъленъ съ неземно страдание и въ сжщото време имаше такова небесно величие, търпение и любовъ! Ужасъ обзе князътъ. Нѣщо стана дълбоко въ неговата душа. Лицето му побледнѣ. Сърдцето му пламна като вечерня звезда на небето. Отъ разяренъ звѣрь, за моментъ той стана кротко агне и горчиво зариде. Той падна на колѣне. „Господи, Ти посрами своя нечистъ рабъ, викаше той. Смили се, смили надъ мен!“

*

Бѣше хубаво пролѣтно утро. Слънцето пакъ тѣй весело

грѣше и съ позлатенитѣ си лъчи обагрѣше мраморнитѣ плочи на двореца. Побледнѣлъ и изнемошѣлъ като престарѣлъ старецъ излѣзе князѣтъ. Той седна на канапето въ китната градина. Загледа се въ цвѣтята и дълбоко се замисли, като стискаше въ ржка кутийката. Следъ нѣколко часа, той се изгуби отъ палата, безъ да се обади нѣкому. Отиде той въ монастиря, падна на колѣне предъ краката на игуменията и съ сълзи на очи я моли да събере всички сестри и отидатъ въ църква заедно съ него и невинната страдалка. „Да се помолимъ Богу — казваше той“.

Свика игуменията сестритѣ. Хвана слѣпата за ржка и я поведе въ църква. Като виде какъ девицата се мѣчеше, сърдцето

на княза се кжсаше, като че нѣкой остъръ мечъ го пронизваше. Съ треперящъ отъ вълнение гласъ, той каза на сестритѣ: „Молете се, мили сестри, съ чисто сърдце и силна любовъ за тая невинна страдалка, която страда заради мене“. Паднаха всички на колѣне и дълго, дълго се молѣха.

Когато надвечеръ слънцето се скриваше задъ високитѣ сини планини, нѣкаква нова свѣтлина озари цѣлата църква, въ която се извърши велико чудо. Ангелъ Господенъ слѣзе, взе кутийката, сложена предъ олтаря, постави очитѣ на мѣстото имъ, и девицата тозъ часъ прогледна. Никой не забележа ангела, но когато станаха отъ молитва, видѣха девицата съвършено здрава...

Сестра Илияка.

Медицински и домашни съвети.

БЕЗСЪНИЕТО.

Въ днешния нервень вѣкъ, безсънието е едно много разпространено зло. Срещу него трѣбва енергично да се боримъ, защото за запазване здрава нервна система, необходимъ е ежедневень сънь, най-малко отъ 7—8 часа. За съжаление, обаче, оня, който страда отъ безсъние прибѣгва тъкмо къмъ ония средства, къмъ които не

трѣбва да се прибѣгва — лѣкарствата за сънь, които повече или по-малко действуватъ вредно върху организма и пациентѣтъ, свикналъ веднажъ съ лѣкарствата, не може да заспива безъ тѣхъ.

Да се боримъ противъ безсънието, ще рече да ограничимъ неговитѣ причини, а тѣ често пѣти сж мало-важни. Повечето отъ насъ спятъ въ неотоплена стая, която е за

препоръчване на здрави хора, обаче преди отиването въ спалнята, обикновено сме били въ голпата кухня или обѣдна. Бързата промѣна на температурата възбужда нервната система, тъй че охотата за сънъ изведнажъ изчезва. Студеното много усилва това действие. Безспорно, спалнята стая не трѣбва да бѣде много отоплена. Добре е преди лѣгане да се направи една малка разходка. Последната докарва естествената и здрава умора и предпазва отъ късновечерната умствена работа, която често е една отъ причинитѣ за безсънието. Умствената работа не може да се спре следъ като затворимъ книгата и се простремъ на кревата. За това трѣбва постепенно успокояване на нервитѣ. Въ студена спалня събличането трѣбва да става бързо. При голѣми студове спалнята трѣбва да се отоплява малко, защото иначе ще трѣбва да се покриемъ съ дебели завивки, които претоплятъ тѣлото и предизвикватъ неспокоенъ сънъ. Преди лѣгане не трѣбва да се правятъ студени тушове или разтривки. Такива е добре да се правятъ всѣка сутринъ.

Движения и разходки на чистъ въздухъ трѣбва да прави всѣки, който страда отъ безсъние. После въпросътъ за вечерната храна играе голѣма роля за добрия сънъ. Мжчно смилаема храна трѣбва да се отбѣгва вечеръ; сжщо и много тлъста храна: месо, твърди яйца, печени картофи трѣбва да се ядатъ по-малко на вечеря.

Изобщо единъ здравъ и умѣренъ животъ се налага, за да се отстранятъ коренитѣ на безсънието.

Налага се освенъ това за придобиване на добъръ сънъ и едно дисциплиниране на умствения ни животъ. Но както отбелезахме и

по-горе, едно налагане на волята само не може да даде искания резултатъ. Да отстранимъ всичкитѣ си мисли въ момента, когато отиваме къмъ леглото е абсолютно невъзможно. Можемъ, обаче, мислейки за по-леки нѣща, да намалимъ силното напрежение на мозъка. Неприятностигъ презъ деня трѣбва да замѣнимъ съ красиви възпоминания отъ миналото и тогава сънътъ ни ще дойде по-лесно.

ЖИЛОВЛЕКЪ, КОПЕЛИСТЕНЪ ЖИЛОВЛЕКЪ.

На всѣки селенинъ сж известни листата на жиловлека и ако той въ полската си работа нарани нѣкоя частъ отъ тѣлото си, той бърза да нахжса листа отъ жиловляка, да ги мачка до когато пуснатъ сокъ и този сокъ той го туря на раната, или връзва раната съ тънко парцалче, натопено съ тѣзи капки. Ако е невъзможно да извади сокъ, то листовѣтъ, като се счукатъ и станатъ влажни, слагатъ се на раната, превързани съ парцалче. Въгрешно взети соковетѣ на жиловлека, помагатъ благотворно за отстранение разнитѣ болести, причинени отъ нечиститѣ сокове и нечистата кръвъ. Отварата отъ листитѣ на жиловлека помага прогивъ запичане на стомаха.

ЧИСТЕНЕ НА ИСКУСТВЕНАТА КОПРИНА.

Пътна върху искусствена коприна най-добре се чистятъ съ спиртъ за горене, съ който се изпира мѣстото, върху което се намира петното, а следъ това се изглажда.

КАДИФЕ.

Старото кадифе може да се поднови по следния начинъ: лицето на кадифето се нашива съ непо-

трѣбно платно и се обтяга на гергеѣ. Платното се срѣзва и подъ него се туря сждъ съ врѣла вода. Когато кадифето овлажнѣе, взема се гореща ютия и се глади отъ опакото както е прикрепено на гергеѣ. Ако кадифето не е избелѣло, става сждо като нозо. Ако ли пъкъ е развалено отъ дѣждъ или въобще много смачкано, то трѣбва да се намокри отъ опакото и да се глади. Отъ силната горещина водата се обръща на пара и се оправя кадифето. Но по никакъвъ начинъ кадифе не бива да се глади като обикновени материи, понеже лесно се смачква.

СУКНО.

На 30 гр. тютюнъ се налива бутилка гореща вода, която трѣбва да предстои 3 часа. Прецежда се и съ четка се чисти сукното. Ако е дреха, яката и ржказитѣ могат да се намажатъ съ зеленъ сапунъ и топла вода и внимателно да се чистятъ съ мека четка. Подобно чистене подновява сукното до съвършенство.

ВЪЛНА.

Вълнени нѣща лесно се чистятъ съ яйчни жълтъци. На една чаша топла вода се взема 5 жълтъци. Материята се мие съ тѣхъ като съ сапунъ. Жълтъцитѣ отлично омиватъ мърсотинитѣ, а цвѣта на материята не развалятъ.

ПРАНЕ И ЧИСТЕНЕ НА РЖКАВИЦИ.

Най-добре се чистятъ съ бензинъ, който се налива въ плоска чаена чинийка и се ператъ въ него, изцеждатъ се, натриватъ се съ талкъ до сухо. Кожени ржказици могат да се чистятъ и съ глицеринъ. Освенъ това употребява се и следната смесъ: 6 части сапунъ, 12 части розова вода, и четвъртъ часть амонякъ. Ператъ се както при горния случай. Ржказицитѣ могат да се изчисятъ като се турятъ на ржцетѣ, намажатъ се съ жълтъкъ отъ прѣсно яйце и се ператъ въ млѣко. Като се изчисятъ изпиратъ се въ чисто млѣко. Изсхватъ като често се турятъ на ржцетѣ.

Б Е Л Е Ж К И

Духовни девически училища.

Преди нѣколко месеци въ Св. Синодъ бѣха дошли две видни столични дами да молятъ, щото при „Бѣлиятъ Кръстъ“ да се открие

пансионъ и средно духовно педагогическо девическо училище или самия „Бѣлъ Кръстъ“ да се превърне въ такова. Дамитѣ казваха: „Ние се наситихме на сѣѣтскитѣ гимназии,

видѣхме резултатигѣ отъ тѣхното обучение и възпитание. Днесъ жената е, която пълни църквата и която най-вече крепи вѣрата. Защо да не се откриятъ една две и повече педагогически духовни гимназии съ пансиони при тѣхъ и съ признаване право на учителствуване на свършилитѣ тия гимназии? Защо самъ „Бѣлия Кръсть“ не се превърне на такава гимназия!..

На дамйтѣ се отговори, че „Бѣлия Кръсть“ не може да се превърне на гимназия, че той има специални задачи, да подготви между другото, сестри, които да завеждатъ пансиони при една такава педагогическа гимназия, че св. Синодъ може да има предъ видъ откриването на подобни духовни девически гимназии, обаче по-рано трѣбва да подготви сестри за пансионитѣ имъ. И това се върши въ „Бѣлия Кръсть“.

Дамитѣ си отидоха съ благопожелание всичко това да стане часъ по-скоро.

Следъ нѣколко седмици въ св. Синодъ се явиха двама свещеници. И тѣ настояваха за сжщото. „Трѣбваше есенесъ да заведемъ дъщеритѣ си въ Пловдивъ, да се учатъ въ гимназията. Знаете ли, колко трудно бѣше да намѣримъ семейство, на коего да повѣримъ децата си? Защо св. Синодъ да не открие въ Пловдивъ и София девически педагогически духовни гимназии съ пансиони, та въ тѣхъ да получаватъ образование всички девици на благочестивитѣ християни и на свещеницитѣ, като се подготвяватъ за бждещи работнички на нивата Христова? Знаете ли, колко е трудно за единъ младежъ, свършилъ семинария и кандидатъ за свещеникъ, да си намѣри другарка съ духовни стре-

межи и разбирания? Знаете ли, че много семинаристи не сж станали свещеници, поради несполучливия изборъ на другарки, които ги отклоняватъ отъ свещеническия санъ? Отъ друга страна, обстоятелството, че въ София и Пловдивъ има духовни семинарии, твърде много ще помогне за нареждането на учителския персоналъ при дѣвическитѣ духовни гимназии, тъй като той може да се вземе отъ она на семинариитѣ...

Следъ това „Протоиерей З. П. Чавдаровъ отъ Харманлии, по поводъ ходенето на три сестри отъ „Бѣлия Кръсть“ въ тоя градъ по благовѣтствуване, писа въ „Пастирско дѣло“ — брой 51 и 52 за сжщото, като изтъкна нуждата отъ казанитѣ девически педагогически духовни гимназии. Всичко това говори, че тая нужда действително сжществува и че трѣбва св. Синодъ да се погрижи за удовлетворението и. Братството на „Бѣлия Кръсть“ има вече подготвени сестри за единъ пансионъ при такава една гимназия.

Борба съ порнографията.

Порнографията у насъ се шири и губи най-вече младитѣ души. Съ окржжно № 2712 Министерството на просвѣтата обръща вниманието на директоритѣ на учителскитѣ институти, пълнитѣ и непълни срѣдни училища и окржжнитѣ училищни инспектори, върху изданията за деца и юноши, като ги моли да не допускатъ да се разпространяватъ между децата издания, които не сж удобрени отъ министерството.

Съ друго окржжно сжщото министерство нарежда да се преследва най-строго порнографската литература, като се забранява на ученицитѣ да четатъ порнографски книги и списания.

* * *

Още по-добре би било министерството да вземе инициатива за създаване на законъ срещу издателитѣ на тия книги, — тия губители на младитѣ души!

Развалата взема широки размѣри.

Тия дни ежедневнитѣ вестници съобщиха, че много момичета изъ провинцията, по разни причини, напушатъ градоветѣ си и идватъ въ София да дирятъ по-свѣтло бждеще. Констатирано е, че на гарата тѣ били посрещани отъ елегантни господа, които ловко се запознавали съ тѣхъ и ги отвеждали съ себе си. Отначало тия господа бивали много вежливи съ момичетата, но следъ нѣколко дни показвали спремо тѣхъ своитѣ хищнически инстинкти. По тоя начинъ уловенитѣ на гарата деца скоро ставали жертва на разврата. Тия и много други случки обърнаха вниманието на дружеството за борба съ престѣпността, което е натоварило педагога Д-ръ Пенчевъ да произведе една обширна анкета въ тая областъ, която ще бжде публикувана. Анкетѣора се билъ натъкналъ на потресающи факти. Пазете децата си!

Църквата въ болшевишка Русия

(откъслекъ отъ писмо, получено тия дни изъ Русия.)

... Твърде е силно църковното движение. Тѣй наречената „Тихоновска“ църква е организирана много здраво и е силна. За това, върху нея се нахвърля властѣта по всѣки поводъ и при всѣки случай, въпреки че църквата е напълно аполитична (безпартийна); духовенството се състои отъ идей-

ни хора. Връзкитѣ между духовенството и паството сж трайни и тѣсни. Църквитѣ съ голѣма любовъ се ремонтиратъ, подържатъ се и въ празници се украсяватъ съ цвѣта; образуватъ се много добри пѣвчески църковни хорове отъ голѣмо множество, като никога по-рано.

Библията въ картини излѣзе въ два отпечатъка. Първиятъ отпечатъкъ отдавна бѣше готовъ и се разпрати на абонатитѣ. Обаче, той не достигна за всички абонати. По тая причина нѣкои отъ абонатитѣ още не сж получили *Библията въ картини*. Тия дни ще бжде готовъ и вториятъ отпечатъкъ, който ще се изпрати веднага на останалитѣ абонати.

Премията: Чудесата, притчитѣ и страданията на Господа И. Христа поради закъснѣване отпечатването на *Библията въ картини*, закъснѣ. Сега вече тя се слага подъ печатъ и ще се изпрати на абонатитѣ заедно съ 10 книжка.

Които иматъ право на премия — *Библия въ картини*, ако до сега не сж получили премията си, нека пишатъ въ редакцията, като посочатъ колко и кои абонати сж записали, та да имъ се изпрати премията.

Сестри ревнителки

Споредъ устава на Братството „Бѣлъ кръстъ“, освенъ сестритѣ монахини и послушници, Братството има още и *сестри ревнителки*. Такива сж всички госпожи и госпожици отъ източно-православно изповѣданіе, отличаващи се съ благочестивъ животъ, които всецѣло пригърнатъ задачата на „Бѣлия кръстъ“ и при своето положение и условия, въ

своето мѣстожителство отъ сърце и душа му служатъ. Въ своята обиколка сестритѣ монахини сж се грижили навсѣкжде, въ всѣки градъ и село, да намѣрятъ сестри ревнителки на Братството. И тамъ кждето сж намирали такива, съобщавали сж това въ управлението, коего по църковенъ обредовъ редъ ги е приемало и официално имъ е съобщавано за това. Братството е въ грижа да намѣри ревнителки за всѣки градъ и село. Желаетитѣ отъ нашитѣ абонати да бждатъ такива, нека съобщатъ това въ управлението чрезъ редакцията на „Християнка“.

Епитропи.

Старъ монастирски, редъ е, монастирътъ да има свои представители въ градове и села, които се наричатъ епитропи. Това сж братя ревнители, каквито сж и сестритѣ ревнителки. Въ селата на Софийска околия Братството има свои епитропи. Такива то има и въ много градове и села, кждето въ последната си обиколка сестритѣ ходиха. Приемането на епитропитѣ сжщо става по църковно обредовъ редъ и официално имъ се съобщава това.

Нередовностъ на пощата.

Много отъ нашитѣ абонати се оплакватъ, че не били получавали редовно книжкитѣ на „Християнка“. Особено много оплаквания има за неполучаване на книжки 4, 5 и 6.

Понеже администрацията на „Християнка“ редовно испраща книжкитѣ, ясно е, че тая нередовностъ се дължи на пощата. И ето защо администрацията се погрижи да се сдобие съ доказателства за това. Напоследъкъ тя се сдоби съ такива и съ едно обширно писмо до Дирек-

цията на пошитѣ представи тия доказателства, като се оплаква отъ голѣмата нередовностъ на пощата.

Като се знае у кого е причината, нека нашитѣ абонати при получаване на известна книжка всѣкога да пишатъ въ редакцията въ случай, че не сж получили предшествующата книжка.

Пращайте съобщения изъ живота на юношескитѣ и другитѣ православни християнски братства, за хроникиране въ „Християнка“!

Отъ много мѣста изъ Царството постѣпиха покани до Братството, съ които се канятъ сестритѣ да ги посетятъ, а други молятъ да се направи отъ Братството религиозно шествие, каквото миналата година, презъ свѣтлата седмица, направи изъ селата по източната частъ на Софийското поле.

Братството благодари за поканата и моли да бжде извинено, загдето неможе да се отзове на всички покани. То, обаче, ще се потруди да изпълни дълга си споредъ силитѣ си.

Нашиятъ редакторъ — Протоиерей *Ив. Гошевъ* е назначенъ за доцентъ по църковна археология при Богословския факултетъ. Ние искрено сърадваме о. Гошева и му пожелаваме дълголѣтенъ ползотворенъ трудъ.

ПОЩА

Кавакли, 16. XII м. г. Руска Хар. Ярмова ни пише: Вчера получихъ „Житията на светиитъ“ заедно съ книжката „Християнка“ за тритъ месеца, за което Ви благодаря. Чела съмъ жития на светиитъ за м. октомврий, ноемврий, декемврий и януарий още преди 3 години. Тѣ ми бѣха утѣха и на насърдчение въ най-тежкитъ и скърбни дни. Много поучителни книги сж за всички християни и добра утѣха въ най-тежкитъ скърбни дни за човѣка! Изпращамъ Ви 20 лева, за да доплата I-ия томъ отъ Житията и 70 лева предплата за втория томъ. Всичко 90 лева съ пощата.

Габровица, Т. - Пазарджишко. Ангелъ Ив. Великинъ пише на 13. XII т. г. — Получихъ I томъ на Житията на светиитъ. Съобщавамъ Ви, че азъ много плакахъ при прочитането на нѣколко само отъ първитъ страници. Това е голѣмо неизчерпаемо богатство; това е истинско духовно завещание на св. Отци. Молимъ всѣки денъ Господа Бога да Ви дари още дълъгъ животъ, за да свършите до край и съ успѣхъ това трудно и благословено свето Божие дѣло.

Отъ Хасково съ даша 26. I т. г. пишатъ на Братството: — Възлюбени сестри во Христѣ. Писмото Ви подъ № 4, отъ 12. I т. г., получихме, като извънредно много се зарадвахме, за честъта която ни правите и Ви благодаримъ за молитвитъ, оправяни къмъ Всевишния за насъ грѣшнитъ.

Всѣки добъръ християнинъ трѣбва да приема сестритъ отъ Братството „Бѣль-Кръсть“, ратницигъ въ трънливата общественна нива, които се борятъ противъ силитъ

на тъмнината, противъ кражбитъ, убийствата и безчестията.

Хвала на Васъ сестри, които сте взели кръстътъ Христовъ, за да се борите съ сатаната, който е хвърлилъ мрежата си въ всички слоеве на обществото. Хвала на Васъ, които сте свѣтилници и съ Вашитъ благи речи топлие сърцата и душигъ на слабитъ, като ги озарявате съ Божествената свѣтлина.

Благодаря на Бога, който Ви е внушилъ да благоволите и ме направите епитропка — ревнителка, което, азъ и съпругътъ ми приемаме съ радостъ.

Отъ нѣколко дни, азъ съмъ болна, но може би Богъ да ме поставя на изпитание, този Богъ, Който е сътворителъ на всичко видимо и невидимо, истинския, щедрия, многомилостивия и дълготърпеливия, освенъ Когото нѣма други богове, той ще ме въздигне за да бжда Негова работница.

Една молба къмъ Васъ сестри: като получите това писмо, отслужете служба, за да дарува Богъ здраве на семейството ми и на мене.

Ние ще носимъ винаги въ сърдцата си споменътъ отъ тихия и блга характеръ на монахиня К. и сестра С.

Приемете нашитъ искрени християнски поздрави.

Ваши: *Владимиръ и Кичка Колеви.*

Ощъ Ст. Загора Сим Николовъ ни пише: — Ваше Високопреподобие. Получихъ вчера по 1 екз. отъ „Жития на светиитъ“ и „Библия въ картини“.

Да се говори за тѣхъ е излишно — тѣ сами говорятъ за себе си повече отъ всѣка уста.

Не намирамъ думи, съ които да изкажа благодарността, която въ случая ви дължа, поради излизането на бѣлъ свѣтъ на въпроснитѣ.

Голѣмъ празникъ бѣ за семейството ми вчерашния день, когато получихъ „книгитѣ“.

Да Ви дарува Богъ — Вамъ и на сътрудницитѣ Ви — крепко здраве, за да продължавате наченатото и служите още за дълги години на Божията нива за хвала и слава на майката Църква.

*

Съчиненията предадохъ на о. протосингела, който въ най-близко на Епарх. Дух. Съвѣтъ заседание ще поиска отъ последния съ „опредѣление“ да се препоръчатъ на настоятелствата и свещеницитѣ изъ епархията.

Отъ гр. Преславъ съ дата 13. I т. г. н. всебла оговѣинство сакеларий К. Апостоловъ пише: До нейно Преподоби: Монахиня Людмила, Игумения — началница на братството „Бѣлъ Кръстъ“.

Ваше Преподобие,

Съ радостъ прочетохъ писмото на Братството отъ 14. XII подъ № 108 не за благодарността, щомъ се изказва, а за това, че Братството ще споменува името ми въ богослужението при братствената църква. За задачата на Братството бѣхъ чель, и за плодоветѣ на трудоветѣ му бѣхъ чуваль, и душата ми жадуваше за по-отблизо запознаване съ това, което върши Братството. Милостивиятъ Богъ, който не остава чуждъ на благороднитѣ копнения на християнското сърце, и който промишлява за всички, тая есенъ въ нашия затынтенъ край, изпрати апостолкитѣ монахиня П. и сестра Е. — членки на повѣреното Ви братство — които съ своето

държане, съ своята проповѣдь и пѣние направиха отлично впечатление въ градеца ни, и накараха мнозина, хладнокрѣвни къмъ вѣрата да се засрамятъ отъ своето хладнокрѣвие, а безбожницитѣ, каквито не малко ги имамъ въ нашия градецъ, достатъчно се позамислиха за своето безбожие. Азъ пъкъ смирения и недостоеенъ служителъ Христовъ добихъ духовни криле, които ще ме улесняватъ въ моята трудна задача: работене на нивата Христова. Ваше Преподобие, мисионерството е трудна задача, но е полезно за Христовото дѣло. Колкото по-често се посещаватъ енориитѣ ни отъ сестритѣ — апостолки, толкова по-успѣшно ще се работи на Христовата нива. Желателно е, и моля Бога да нареди така, че всичкитѣ сестри или повече отъ тѣхъ да посетятъ градеца ни и дадатъ духовенъ концертъ, който масово ще се посети. За настаняване сестритѣ съ Божията воля азъ взимамъ грижата.

По случай новата година приемере, Ваше преподобие моитѣ смиренни благопожелания.

Отъ Смедово свещ. Ал. Савовъ ни пише: Въ края на октомврий м. г. пристигнаха въ селото ни сестритѣ отъ „Бѣлия Кръстъ“ монахиня П. и Е. Приехме ги като сестри, които само ходятъ да разпродаватъ, икони, книжки и др. Каква грѣшка въ мисълта ни! Тѣхното държане, свѣтитѣ, които даваха на християнитѣ, говорятъ много високо за тѣхъ. Особено сестра П. достойно изпълни възложената ѝ работа. Тя съ своето държане, ангелски гласъ, мелодично пѣние и четение на апостола, скъзаваше богомолцитѣ и ги караше благогозѣйно да стоятъ и слушатъ. Следъ възкресното

евангелие, много спокойна, държа проповѣдь тъй увлекателна, че всѣкому се искаше дълго, дълго да продължава, за да се наситятъ съ духовна храна тъй жаднитѣ богомолци.

Желателно е по често да ни спохождатъ такива гости, които много ще пренесатъ за повдигане религиозността въ тъй огслабналитѣ християнски души.

Хвала на Бѣлия Кръстъ при Св. Синодъ, че искава такива сестри.

Дано Всевишния Ви подкрепи още повече да усъвършенствувате започнатото дѣло.

Данка Колицова, булевардъ Фердинандъ № 5. Получихме писмото Ви, обаче не пишите града си. Побързайте да ни го съобщите, за да можемъ да Ви отговоримъ.

БИБЛИОГРАФИЯ

Съкровище. Сбирка отъ религиозни беседи отъ свещ. Хар. Караламбевъ, София, печатница Ив. Г. Игнатовъ, 1925 год.; малка осмина, стр. 64, цѣна 8 лв.

Отецъ Х. Караламбевъ е подбралъ въ това сборниче единадесетъ беседи, написани леко и увлекателно. Съдържа: 1. Съкровище; 2. Иисусъ Христосъ и малкитѣ деца; 3. Великата сила на децата; 4. Малки апостоли; 5. Клетѣ деца; 6. Щастливи деца; 7. Детето и майката; 8. Детето и неговия баща; 9. Детето и семейството; 10. Детето и свещеника, и 11. Детето и учителя.

Книжката се доставя отъ автора: София, храмъ „Св. Кирилъ и Методи“.

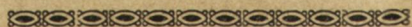
Млади пѣвци. Сборникъ за дѣца и юноши отъ 22 хорови и солови пѣсни и една музикална картинка съ акомпаниментъ на пияно, отъ Георгъ Атанасовъ. Лайпцигъ, 1925. Голѣмъ форматъ, стр. 35.

Известниятъ нашъ музикантъ-компанистъ и педагогъ Г. Атанасовъ е ималъ добрата идея да издаде тая музикална сбирка,

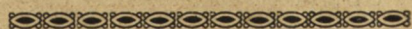
която е добъръ и цененъ приносъ къмъ нашата детска музикална литература. Сбирката съдържа богатъ материалъ отъ хубави, мелодични пѣснички, отъ които почти всички съ голѣмъ успѣхъ ще могатъ да се изпълняватъ на утрата, вечеринкитѣ и пр., уреждани отъ младежкитѣ християнски православни дружества.

Приятно ни е да съобщимъ, че влѣзлата въ сбирката пѣсенъ „Молитва“, най-напредъ се яви въ колонитѣ на нашата „Християнка“.

Единъ екз. струва 20 лв. Доставка ся отъ нашия постояненъ сътрудникъ и поетъ Люб. Бобевски — София.

Разпространявайте **Християнка**, **Жития на светиитѣ**, **Библия въ картини**, **Сътворението на свѣта въ картини**, **Православенъ молитвеникъ и Вѣра и животъ** — издания на Братството „Бѣлъ Кръстъ“!

† Левкийски епископъ Варлаамъ

